

_____ hokimligi
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ maktabgacha va
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
____-umumiy o'rta ta'lim maktabi
boshlang'ich sinf o'qituvchisi

_____ning
2025-2026-o'quv yili 3-sinf
matematika fanidan IV chorak uchun

DARS

ISHLANMALARI

DIQQAT

Unutmang!!! Ushbu hujjat sizga hech kimga tarqatmaslik sharti bilan **OMONAT** qilib berildi. Agar ushbu hujjat sizga boshqalar orqali kelib qolgan bo'lsa ham **OMONAT** hisoblanadi.

Ushbu **OMONAT**ni faqat o'zingiz uchun foydalaning. Hech kimga bermang, hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Tijoriy maqsadda foydalanmang.
Internet va Veb-sayitlarga joylamang.
Telegram orqali kanal va gruppalariga tarqatmang.

OMONATGA HIYONAT QILMANG.

Telegram orqali admin **Nabiyev Zokirjon**
bilan bog'lanish **90-530-68-66** yoki **Nza456**

№	O‘tiladigan mavzular rejasi	Nazariy soat	Dars o‘tkazish muddati	Dars o‘tkazilgan sana
1	Muntazam shakllarning perimetri	1		
2	To‘g‘ri to‘rtburchak va kvadratning yuzi	1		
3	Kuboidning hajmi	1		
4	Qoldikli bo‘lish	1		
5	Amaliy masalalar yechish	1		
6	Amaliy masalalar yechish	1		
7	Harakat va tezlik	1		
8	Masofa, vaqt, tezlik	1		
9	Harakatga doir masalalar yechish	1		
10	Harakatga doir masalalar yechish	1		
11	Narx, miqdor, qiymat	1		
12	Qiymatga doir masalalar yechish	1		
13	Qiymatga doir masalalar yechish	1		
14	Qiymatga doir masalalar yechish	1		
15	Unumdorlik	1		
16	Unumdorlikka doir masalalar yechish	1		
17	Unumdorlikka doir masalalar yechish	1		
18	8-nazorat ishi	1		
19	Xatolar ustida ishlash	1		
20	To‘plamlar	1		
21	To‘plamlar va ularning	1		
22	To‘plamga tegishlilik	1		

23	Eyler-Venn diagrammasi	1		
24	Qismto‘plam	1		
25	To‘plamlar kesishmasi	1		
26	To‘plamlar birlashmasi	1		
27	Masalalar yechish	1		
28	Mulohazalar	1		
29	Masalalar yechish	1		
30	9-nazorat ishi	1		
31	Xatolar ustida ishlash	1		
32	Takrorlash	1		
33	Takrorlash	1		
34	Takrorlash	1		
35	Takrorlash	1		
36	Takrorlash	1		
37	Takrorlash	1		
38	Takrorlash	1		
39	Yakuniy nazorat ishi	1		
40	Xatolar ustida ishlash	1		

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Muntazam shakllarning perimetri

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Qanday gulpushti muntazam ko'pburchak shakliga ega? Har bir gulpushtining perimetrini topa olasizmi?

Muntazam ko'pburchak – bu barcha tomonlari teng bo'lgan ko'pburchak. Ko'pburchakning perimetri uning barcha tomonlari uzunliklari yig'indisiga teng. Muntazam ko'pburchakning perimetrini qisqacha, quyidagicha yozish mumkin:

2.
$$P = a + a + a + a + a + a = a \cdot 6$$

perimetrini toping.

3. Akmal simdan ko'pburchak modellarini yasamoqda. Har bir ko'pburchak tomonlarining uzunligi 27cm. Uchburchak shaklidagi model uchun qancha sim kerak? To'rtburchakli model uchun-chi? Beshburchakli model uchun-chi? n burchakli model uchun-chi?

4. Kvadrat perimetri formulasi yordamida toping:

a) kvadratning tomoni 12 cm bo'lsa, uning perimetrini;

b) kvadratning perimetri 688 cm bo'lsa, uning tomonini.

5. Tomoni 7 cm bo'lgan muntazam uchburchakning perimetrini toping. Agar uchburchakning tomoni ikki marta ortsa, uning perimetri necha marta ortadi?

6. Akmal yog'och reykalardan rasmdagidek fotoramka yelimlamoqchi.

Katta ramkaning

tomoni 35cm, kichik ramkaning tomoni esa undan 80 mm qisqa .

U umumiy uzunligi

qanday bo'lgan reyka sotib olishi kerak?

7. Sxemalar bo'yicha ifodalar tuzing va ularning qiymatlarini hisoblang

8. Sxemalar bo'yicha ifodalar tuzing va ularning qiymatlarini hisoblang

$457200 : 9 + 6 \cdot (93562 - 12229) : 7 + 13764 + 395661 - 524139$

S 69714	Z 134278	A 120514	O 529939
M 81333	Y 487998	A 50800	R 5800

9. Bog' maydoni to'g'ri to'rtburchak shaklida bo'lib, uning bo'yi enidan 2 m katta, perimetri esa 96m. Ushbu maydonning yuzini toping.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Hisoblang. Shaharliklar dam oladigan joy qanday ataladi

$56700 : 90 - 3 \cdot (9043 - 7636) : 7 + 1382 - 968$

O 1409	O 603	I 630	H 1407
Y 4221	N 441	B 27	T 63

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: To'g'ri to'rtburchak va kvadratning yuzi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

o'rganilgan mavzu doirasida xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarini aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqqa olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

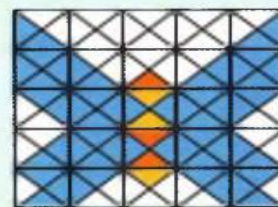
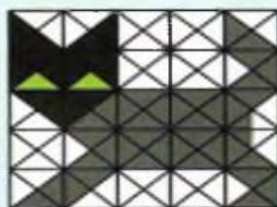
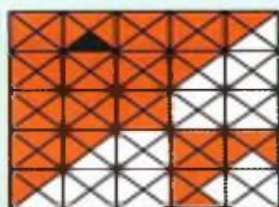
№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

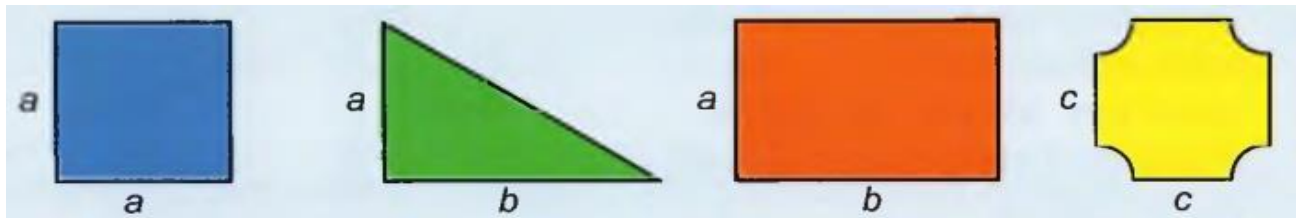
II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

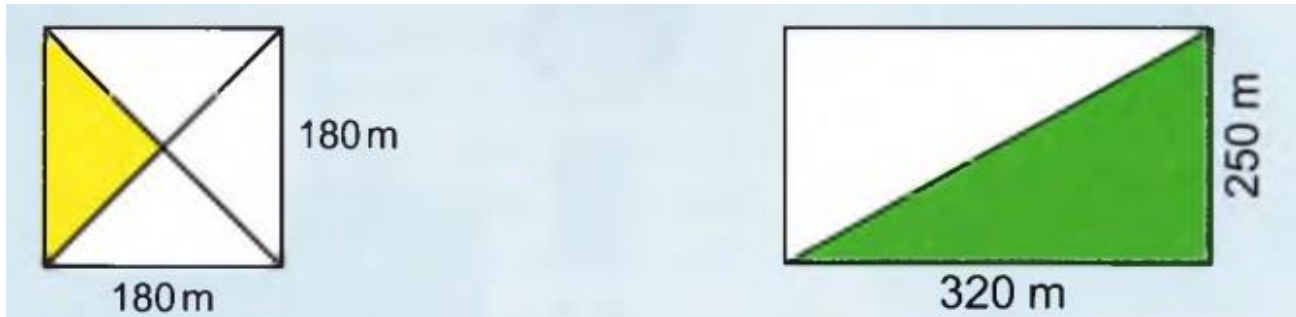
1. Yuzning ta'rifini eslang. Qaysi rasmning yuzi katta?

2. Qaysi shakllarning yuzini hisoblay olasiz?

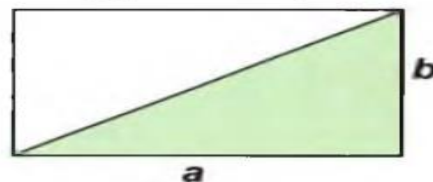
3. Bo'yalgan maydonning yuzini toping

To'g'ri burchakli uchburchakning yuzi mos to'g'ri to'rtburchak yuzining yarmiga teng.

To'g'ri burchakli uchburchakning yuzini topish formulasi:

$$S = a \cdot b : 2$$

4. Binoni yoritish uchun har 10 metrda chiroqlar o'rnatiladi. Uzunligi 60m, eni esa undan 100dm kichik bo'lgan bino bo'ylab nechta fonar o'rnatish kerak?

5. Kompleks masalalarni yeching. Har bir band uchun ifoda tuzing va ularni hisoblang.

a) Qum ko'pincha beton tayyorlash uchun ishlatiladi. Buning uchun 10 qism sement, 28 qism qum va 48 qism shag'al aralashtiriladi. Beton hosil qilish uchun jami necha qism xomashyo olish kerak?

b) 280 kg qumdan qancha beton tayyorlanadi?

d) Shuncha miqdorda beton tayyorlash uchun necha kilogramm sement olish kerak?

e) Shuncha miqdorda beton tayyorlash uchun necha kilogramm shag'al kerak bo'ladi?

6. Ikki qop sementning massasi uch qop qumning massasiga teng. To'rt qop qumning massasi uch qop gipsning massasiga teng. Qanday qop eng og'ir va qanday qop eng yengil?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Yer maydoni to'g'ri burchakli uchburchak shakliga ega. Uning eng qisqa tomoni uzunligi 60m, o'rtacha tomoni uzunligi esa 80m. Yer maydonining yuzini toping.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Kuboidning hajmi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Misollarni hisoblang. Bu kubiklar qanday materiallardan yasalganini toping.

O 34 : 17	A 240 : 12	I 35 · 2 : 10
K 18000 : 300	E 220 : (5 · 2)	T 4900 : 70
X 80 – 24	M 5410 : 541	P 600 : 20 : 5
D 50 · 2	K 1000 – 997	R 27 + 34

6, 2, 60, 20, 60 100, 20, 61, 20, 56, 70 70, 22, 10, 7, 61

Bu kubiklarning o'lchami bir xil. Nima uchun ulardan biri suvga cho'kdi, qolgan ikkitasi esa cho'kmadi?

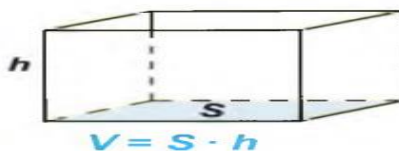
2. Ushbu hajmli shakllarning nomini eslang.

Yordam uchun so'zlar: konus, kub, kuboid, piramida, prizma, to'g'ri burchakli parallelepiped, silindr. Bu shakllarni ikki guruhga bo'ling. Har bir guruhdagi shakllar qanday umumiy xususiyatga ega?

To'g'ri burchakli parallelepiped (kuboid)ning hajmi bu shaklning ichiga necha birlik o'lchovlar, masalan, kublar joylashishini ko'rsatadi.

Kuboid hajmining formulasi:

3. To'g'ri burchakli parallelepipedning bo'yi 14cm, eni undan 4 marta kichik. Balandligi esa bo'yidan 90 mm kichik. To'g'ri burchakli parallelepipedning hajmini toping.

4. Akvariumning bo'yi 80 cm, eni 5 dm, balandligi esa 700 mm.

Unga necha litr suv sig'adi? Baliqlar akvariumda o'zlarini qulay his qilishlari uchun har bir baliqqa 7 litrdan suv to'g'ri kelishi kerak. Bu akvariumga eng ko'pi bilan nechta baliqni joylashtirish mumkin?

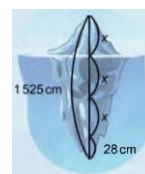
5. Kub shaklidagi bochkada 1340 stakan, silindr shaklidagi bochkada esa 67 stakan suv bor. Kub shaklidagi bochkaning hajmi silindr shaklidagi bochkaning hajmidan necha marta katta?

6. Agar x eng katta ikki xonali son, y esa eng kichik uch xonali son bo'lsa, ushbu ifodaning qiymatini toping:

$$562 - 2772 : x + y \quad \blacksquare \quad (19 + 2 \cdot 17)$$

7. Okeanda ulkan muz bo'laklari - aysberglar suzib yuradi. Biz suv yuzasida aysberglarning faqat kichik bir qismini ko'ramiz, ularning katta qismi esa suv ostida yashiringan. Shuning

uchun aysberglar kemalar o'tishi uchun xavflidir. Tenglamani yeching va aysbergning ko'rinadigan qismi balandligini aniqlang.

8. Hayvonot boglaridan birida kichkina va katta akvarium o'ratildi. Katta akvarium o'lchami kichkina akvarium o'lchamidan 100 marta katta. Agar kichkina akvariumga aynan 1 litr suv sig'sa, katta akvariumga necha litr suv sig'adi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Ushbu idishlardagi suvning umumiy hajmini toping

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Qoldiqli bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

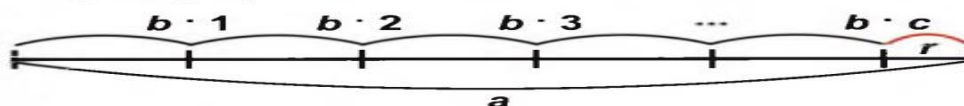
II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Qadimiy masalani yeching.

Otaning 15ta oltin tangasi bor edi. U bu tangalarni farzandlari: to'rt o'g'il va bir qiziga meros qoldirmoqchi. Ota tangalarni o'g'illari orasida teng taqsimlamoqchi. Agar ma'lum miqdordagi tangalarni bo'lish imkoni bo'lmasa, ularni qiziga berishi kerak. Kimga ko'proq tanga tegadi: har bir o'g'ligami yoki qizigami?

Qoldiqli bo'lish a sonida b sonining necha marta borligini, shuningdek, qoldiq – a sonining b soni o'z ichiga olmagan qismini aniqlashga yordam beradi.

Qoldiqli bo'lishning yozilishi:

$a : b = c \text{ (qold. } r \text{)}$
 bo'linuvchi bo'luvchi bo'linma qoldiq

Qoldiqli bo'lish formulasi:

$$a = b \cdot c + r$$

2. Qoldiqli bo'lishni tekshirishlar bilan bajaring.

$$\begin{array}{r} 45 : 6 \\ 31 : 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 72 : 10 \\ 80 : 9 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 24 : 5 \\ 102 : 5 \end{array}$$

3. Qoldiqli bo'lish formulasidan foydalanib, bo'linuvchini toping, bunda:

a) bo'luvchi $b = 10$, to'liqmas bo'linma $c = 4$, qoldiq $r = 5$;

b) bo'luvchi $b = 7$, to'liqmas bo'linma $c = 2$, qoldiq $r = 1$.

4. Toping:

a) x sonini, agar bu sonni 12 ga bo'lsak, to'liqmas bo'linma 7 ga, qoldiq esa 9 ga teng bo'ladi;

b) y sonini, agar bu sonni 30 ga bo'lsak, to'liqmas bo'linma 17 ga, qoldiq esa 25 ga teng bo'ladi.

5. Tikuvchida uzunligi 30 tirsak bo'lgan mato bor. U har biriga 4 tirsakdan mato sarflab, bir nechta ko'ylak tikdi. Tikuvchida qancha mato qoldi? U qancha ko'ylak tikdi?

6. Sonlar rim raqamlarida yozilgan gaplarni o'qing. .

a) XVI asrgacha bo'lg'usi shifokorlarga bilim berishda buyuk mutafakkir Abu Ali ibn Sinoning "Tib qonunlari" kitobidan qo'llanma sifatida foydalanilgan.

b) Sankt-Peterburg shahriga XVII asr boshlarida hukmdor Pyotr I asos solgan va uning sharafiga shahar shunday nomlangan.

d) Kitobning VI bobida Robinson Kruzo o'z hayotini kimsasiz orolda qanday boshlagani tasvirlanadi.

6. Sonlarni rim yozuvidan arab yozuviga aylantiring. Ifodalar qiymatini hisoblang.

a) $(XXIII + LXVII) \cdot X$

b) $CXX : XL + XXXII$

d) $CCC : (LXV : XIII)$

Yordam: agar kichikroq raqam kattaroq raqamning o'ng tomonida bo'lsa, u kattaroq raqamga qo'shiladi; agar chap tomonida bo'lsa, u kattaroq raqamdan ayiriladi.

7. Ma'lumki, metr ixtiro qilingunga qadar odamlar boshqa uzunlik birlik laridan foydalanganlar. Misol uchun, matoning uzunligi va devorning kengligi tirsaklar bilan o'lchangan. Tirsakning doimiy uzunligi 1 tirsak bo'lmagan: turli vaqtlarda va turli sohalarda uning uzunligi 45cm dan 107cm gacha o'zgarib turgan.

Guruh bo'lib ishleng:

a) har bir guruh a'zosining tirsagi uzunligini santimetrda o'lchang;

b) guruhingizdagi o'rtacha tirsak qiymatini toping - o'lchash natijasida olingan barcha qiymatlarni qo'shing va guruh a'zolari soniga bo'ling. Agar qolqiq qolsa, uni tashlab yuborish mumkin;

d) qaysi guruhda eng uzun tirsak chiqqanini solishtiring.

8. Bir ayol bozorga bir savat tuxum olib keldi. U tuxumlarni peshtaxtaga 2tadan qilib qo'ydi, savatda bitta tuxum ortib qoldi. Ayol tuxumlarni 3tadan qilib qo'yganida, yana bitta tuxum ortib qoldi. U tuxumlarni 4tadan qilib qo'yganida ham shunday holat takrorlandi. Ayolning kayfiyati buzilib, hamma tuxumlarni savatga qayta solib qo'ydi. Bir o'tkinchi o'tib ketayotib, savatga bexosdan tegib ketdi va natijada barcha tuxumlar sindi. U ayolga singan barcha tuxumlar haqini to'lashga rozi bo'ldi. Afsuski, ayol tuxumlar soni 20tadan kam ekanligini bilardi, xolos. Savatda nechta tuxum bo'lganini aytib bera olasizmi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyg'a vazifani e'lon qilish: Qoldiqli bo'lish formulasidan foydalanib, bo'linuvchini toping, bunda:

a) bo'luvchi $b = 5$, to'liqmas bo'linma $c = 12$, qoldiq $r = 3$;

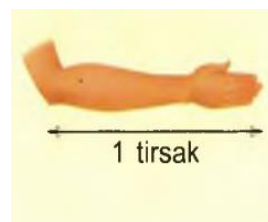
b) bo'luvchi $b = 6$, to'liqmas bo'linma $c = 19$, qoldiq $r = 4$;

d) bo'luvchi $b = 12$, to'liqmas bo'linma $c = 7$, qoldiq $r = 0$.

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Amaliy masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Taroziilar muvozanatda bo'lishi uchun tarozi pallalariga tarozi toshlari qo'yilishi kerak. Qanday massali tarozi toshi qo'yilishi kerak? Tarozilarning qaysi pallasiga?

Qadimda turli xil vazn o'lchovlari qo'llanilgan:

1 funt = 400 g, 1 pud = 16 kg.

2. Berilgan vazn birliklarida ifodalang.

$$2 \text{ pud} = \square \text{ kg}$$

$$9 \text{ funt} = \square \text{ g}$$

$$1 \text{ pud} = \square \text{ funt}$$

$$5 \text{ pud} = \square \text{ kg}$$

$$12 \text{ funt} = \square \text{ g}$$

$$3 \text{ pud} = \square \text{ funt}$$

3. Har bir mahsulotning massasini kilogrammlarda va grammlarda hisoblang.

4. Ikki fermer sabzi hosilini qoplarga joyladi. Birinchi fermer sabzilarni 25kg li qoplarga soldi, 47 ta qop topib, 13kg sabzi ortib qoldi. Ikkinchi fermer esa sabzilarni 27kg li qoplarga soldi, unda 45ta qop to'lib, 12 kg sabzi ortib qoldi. Kim ko'proq hosil olgan?

5. Ifodalarni hisoblang. Qadimda massani o'lchash uchun yana qanday birliklar ishlatilgan?

a) $94 \cdot (379 - 283) + 52 : (24 \cdot 23 - 539)$

O 4

B 96

M 9024

T 13

O 552

S 820

N 9028

U 9020

b) $3 \cdot (32 + 24 \cdot 2) - (118 + 239) : 3$

O 119

I 80

L 121

S 357

E 124

Q 240

M 48

T 67

6. Tenglamalarni yeching. Har bir ildiz uchun shunday kilogrammdagi massaga ega bo'lishi mumkin bo'lgan obyektni tanlang.

$$x + 230 = 56 \cdot 47$$
$$64000 : y = 10400 - 9600$$

7. Dehqon o'z oilasi uchun soliq to'lashi kerak. Oila uning o'zi, turmush o'rtog'i va 8 nafar farzandidan iborat. Dehqon har bir oila a'zosi uchun 30 kilogrammdan don berishi kerak. Agar dehqonning vazni 5 pud bo'lsa va ot 12 pud yukni ko'tara olsa, u soliqqa beriladigan yukni otga o'tirib olib bora oladimi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Do'konga birinchi kun 3 pud, ikkinchi kun birinchi kundagidan 10 kilogramm kam, uchinchi kun esa 2 pud 14 kilogramm un keltirildi. Shu uch kunda do'konga qancha un keltirilgan?

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Amaliy masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda o'rganilgan matematik usullarni tanlay olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Qiymatlarni o'sish tartibida joylashtiring:

a)

230cm ²	23dm ²	2m ²	2300mm ²	3m ²	210dm ²
O	G'	L	T	R	A

b)

4q 5kg	3t 2q	5200kg	780kg	470kg	8600g	355g	5t 5q
K	L	I	S	I	E	T	K

Tegishli harflardan qanday so'zlar hosil bo'ldi?

2. Berilgan ifodalardan

a) har doim to'g'ri bo'ladigan tengliklarni;

b) formulalarni toping.

Ushbu formulalar sizga nimani bilishda yordam berishini ayting.

$P = a \cdot 4$	$S = a \cdot a$	$a \cdot (b \cdot c) = (a \cdot b) \cdot c$
$a + b = b + a$	$a \cdot b = b \cdot a$	$V = a \cdot b \cdot c$
$a + (b + c) = (a + b) + c$	$a = b \cdot c + r$	$a \cdot 0 = 0$

3. Kvadratning perimetri formulasidan foydalanib:

a) agar $a = 12$ cm bo'lsa, P ni;

b) agar $P = 36$ dm bo'lsa, a ni toping.

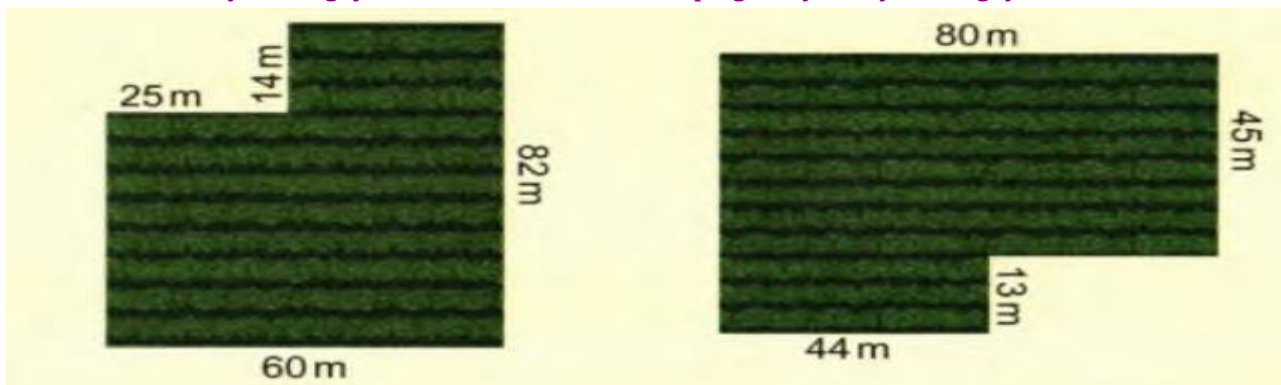
4. Ifodalar tuzing va ularning qiymatini hisoblang.

a) To'g'ri to'rtburchak yuzining formulasidan foydalanib, bo'yi 120 m, eni esa 70m bo'lgan bug'doy maydonining yuzini toping.

b) To'g'ri burchakli parallelepiped hajmining formulasidan foydalanib, bo'yi 14m, eni 5m va balandligi 20dm bo'lgan don saqlanadigan yashikning hajmini aniqlang.

d) Agar yashikdagi donlar 40kg li qoplarga solinganda, 35ta to'la qop chiqsa va yashikda yana 17 kg don qolsa, bu yashikda qancha don saqlanganini qoldiqli bo'lish formulasidan foydalanib, aniqlang.

5. Ushbu ikkita maydonning yuzini kvadrat metrlarda toping. Qaysi maydonning yuzi katta?

6. Misollarni yeching. Yerning shakli va uning sirti haqidagi fan qanday atalishini toping.

A $50 - 64 : 8$	E $(825 - 775) : 5$	K $800 - (223 + 118)$
B $28 : 7 + 12$	J $147 : (35 : 5)$	O $6200 : 10 : 31$
G $90 - 18 : 3$	Z $234 - 14 \cdot 15$	R $521 - 43 \cdot 9$
D $45 + 135 : 9$	I $1000 - 92 \cdot 6$	Y $27 + 60 : 12$

84	10	20	60	10	24	448	32	42
----	----	----	----	----	----	-----	----	----

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Eng kichik o'lchov birligiga keltirib, hisoblang:

$$\begin{aligned} &65 \text{ m}^2 \quad 12 \text{ dm}^2 + 39 \text{ m}^2 \quad 94 \text{ dm}^2 - 17 \text{ m}^2 \quad 87 \text{ dm}^2 \\ &12 \text{ dm}^2 \quad 6 \text{ cm}^2 \cdot 3 - 7 \text{ dm}^2 \quad 32 \text{ cm}^2 : 6 \\ &30 \text{ dm}^2 : 100 + 2 \cdot (6 \text{ dm}^2 \quad 2 \text{ cm}^2 - 134 \text{ cm}^2) \end{aligned}$$

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Harakat va tezlik

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

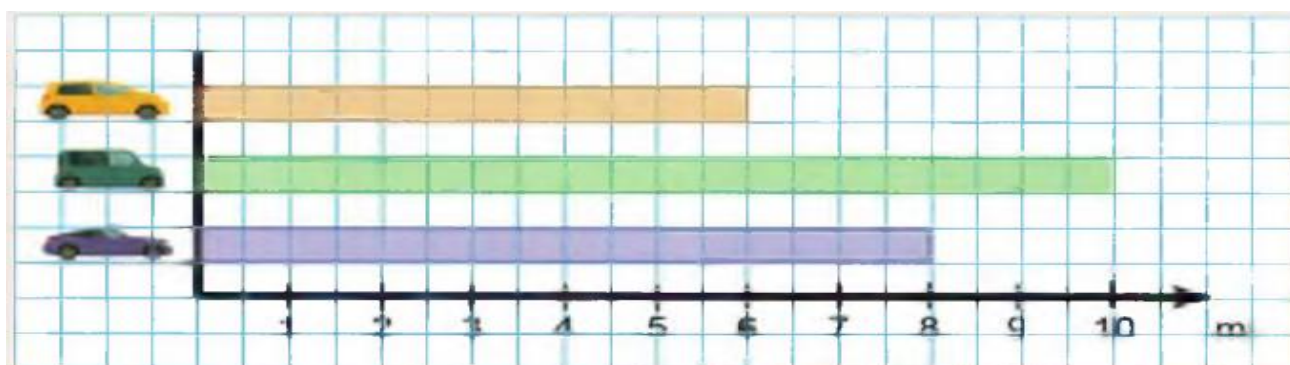
№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Agar o'yinchoq mashina turtib yuborilsa, u harakatlana boshlaydi. Akmal, Sardor va Jasur o'z mashinalarini turtib yuborishdi, Aziza esa mashinalarning bir sekunda bosib o'tgan masofasini o'lchab ko'rdi. Diagrammaga qarang va har bir mashina bir sekunda qanday masofani bosib o'tganini aniqlang. Qanday mashina tezroq harakat qilganini ayta olasizmi?

2. Jasurning matnidan faqat obyektlarning harakat tezligini yozing. Biz ertalab soat 8:30 da shahardan jo'nab ketdik. Bizning poyezdimiz juda tez harakatlanib, tekis yo'lda tezligini 80 km/h gacha oshirdi va 2 soatda oxirgi bekatga yetib keldi. Keyin biz tog'ga velosipedda chiqdik va 40 minutda dengiz sathidan taxminan 1500 kilometr balandlikka ko'tarildik. Menimcha, biz minutiga 500 metr tezlikda harakatlandik. Shunga qaramay, bu biz piyoda soatiga 6 kilometr tezlikda ko'tarilishimizdan ko'ra tezroq.

3. Agar:

- a) avtobus 6 soatda 240 km masofani bosib o'tsa;
- b) velosipedchi 3 soatda 45 km masofani bosib o'tsa;
- d) ninachi 5 minutda 3000 m masofani uchib o'tsa;
- e) shilliqqurt 10 minutda 60 cm masofaga sudralib borsa, ularning tezligini toping.

4. Daladan shahargacha bo'lgan masofa 72 km. Traktor daladan bir arava sabzavotni shaharga 2 soatda olib keldi. Agar bu aravaga ot bog'lansa, uning tezligi traktor tezligidan 3 marta kam bo'ladi. Ot qanday tezlikda yuradi?

5. Tenglamalarni yeching. Har bir ildiz uchun soatiga shunday kilometr tezlikka ega bo'lgan obyektни tanlang.

$$(40 \cdot x) : 10 = 280$$

$$y : 9 - 48 = 32$$

6. Ushbu yozuvlarda ba'zi raqamlar yulduzcha bilan almashtirilgan. Qaysi hollarda taqqoslash belgisini aniq qo'yish mumkin?

$\begin{matrix} **8 & \square & 999 \\ **7 & \square & **5 \end{matrix}$	$\begin{matrix} 7*0 & \square & 7*9 \\ 98* & \square & *90 \end{matrix}$	$\begin{matrix} 5** & \square & 7** \\ *1* & \square & 3** \end{matrix}$
--	--	--

7. Avtomobil bir aholi punktidan ikkinchi aholi punktigacha necha minut yurgan bo'lsa, shuncha kilometr masofani bosib o'tgan. Bu avtomobilning tezligi soatiga necha kilometr?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Akmal 16kg vazndagi shtangani ko'tara oldi. Jasur ko'tara olgan maksimal vazn Akmal ko'tara olgan vazndan 7kg kam. Sardor esa Jasur ko'tara olgan vazndan ikki marta ko'p vaznni ko'tara oldi. Eng og'ir vaznni kim ko'tardi?

O'IBDO': _____

(imzo)
(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Masofa, vaqt, tezlik

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

o'rganilgan mavzu doirasida xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarini aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqqa olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

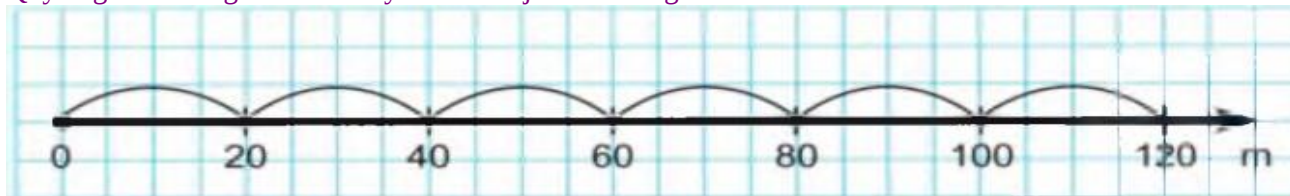
1. Ushbu iboralarni tushuntiring.

a) Sol daryo bo'ylab 2km/h tezlikda pastga suzib ketdi.

b) Akmal maktabga borishda 60m/min tezlikda yurdi.

d) Ari 6m/s tezlikda uchadi.

2. Akmal qog'ozdan yasagan qayiqchasini ariqda oqizdi. Qayiqcha pastga 20m/min tezlikda suzdi. Quyidagi savollarga sonli nur yordamida javob bering.

a) Qayiqcha 1 minutda qanday masofani bosib o'tadi? 2 minutda-chi? 3 minutda-chi?

b) Qayiqcha tminutda qanday masofani bosib o'tadi?

d) Akmal oqizgan joyidan 120m uzoqlikda qayiqchasini ushlab oldi.

Bu qayiqchasini oqizganidan necha minut keyin sodir bo'ldi?

3. Haqiqiy motorli qayiq ko'lda 45km/h tezlikda suzishi mumkin. U 1 soatda qanday masofani bosib o'tadi? 2 soatda-chi? Jadvalni daftaringizga chizing va uni to'ldiring.

Vaqt, h	1	2	3	5	6	7	t
Masofa, km							

4. Yo'l formulasidan foydalanib, noma'lum kattaliklarni toping.

v	t	s	v	t	s
60 km/h	2 h	?	20 m/s	30 s	?
?	5 s	200 m	?	70 min	280 m
40 m/min	?	320 m	30 m/min	?	1500 m

5. Yo'l formulasidan foydalanib, ifodalarni yozing. Noma'lum kattaliklarni toping.

a) Chavandoz 12km/h tezlikda harakatlanmoqda. U 3 soatda qanday masofani bosib o'tadi?

b) Qog'ozdan yasalgan samolyot 4 sekunda 1m 20 cm masofani uchib o'tadi. Samolyot qanday tezlikda uchadi?

d) Kaptar 120km masofaga uchdi. Agar kaptarning tezligi 60 km/h bo'lsa, u qancha vaqt uchgan?

6. Akmal bilan Jasur sinf uchun 40ta qog'oz samolyot yasashni va'da qilishdi. Ularning har biri soatiga 10tadan qog'oz samolyot yasaydi. Agar ular ishni soat 14:00 da boshlasalar, uni soat nechada tugatadilar?

7. Uchinchi sinf o'quvchilari "Mohir qo'llar" to'garagida origami shakllarini yaratishdi. Agar ular uch xil shakl yaratishsa va har bir bola ikkitadan shakl yaratsa, bu to'garakda jami necha nafar o'quvchi qatnashgan?

8. Qulay usulda hisoblang

894 – (594 + 118)	(553 + 279) – 453	232 – (96 + 132)
713 – 82 – 118	(321 + 447) – 247	(833 + 79) – 633

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Akmal bilan Jasur qog'ozdan samolyot yasab uchirishdi. Akmalning samolyoti 3 sekunda 15 metrga, Jasurning samolyoti esa 4 sekunda 12 metrga uchdi. Qaysi samolyotning tezligi katta va qancha katta?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Harakatga doir masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi; kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi; murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

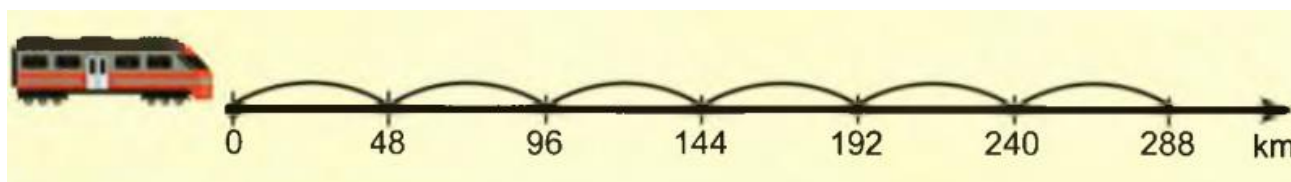
№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Poyezd bekatdan 48km/h tezlikda jo'nab ketdi. U 1 soatdan keyin bekatdan qanday masofada bo'ladi? 2 soatdan keyin-chi? 3 soatdan keyin-chi? 5 soatdan keyin-chi? Sxema bu savollarga javob berishda qanday yordam beradi?

2. Masalani yechish uchun sxema tuzing. Sxemada 45m masofa uchun 2ta katakcha oling. Sardorning bobosi vokzaldan 540 m uzoqlikda joylashgan uyda yashaydi. Agar Sardor vokzaldan bobosining uyiga 12 minutda yetib borgan bo'lsa, u qanday tezlikda yurgan?

3. Amallarning bajarilish tartibiga rioya qilgan holda hisoblang. Bu yerda qanday soʻz yashiringan?

$$(10415 : 5 + 45837 : 9) + 97363 : 7 - 23 \cdot (206 - 198)$$

A 7176

B 13909

L 5093

U 21085

A 184

G 8

M 20901

SH 2083

4. Spidometrlarning ko'rsatkichlari bo'yicha har bir avtomobilning harakatlanish tezligini aniqlang.

5. Taqqoslang.

5h 23min ☐ 523min

9min 30s ☐ 280s

104min ☐ 1h 40min

228s ☐ 2min 28s

6. Tenglamalardan birini tekshirish bilan yeching.

$$(780 - m \cdot 60) : 6 = 80$$

$$780 : (t \cdot 9 + 24) = 13$$

$$205 \cdot (560 : k - 68) = 410$$

7. Transport vositalarining g'ildiraklarini taqqoslang. Qanday g'ildirak eng katta?

8. Poyezdning 6ta vagonida 54tadan, qolgan 4ta vagonida esa 36tadan joy bor. Bu poyezdda jami nechta joy bor? Agar poyezdda 287 nafar yo'lovchi ketayotgan bo'lsa, unda nechta bo'sh joy bor?

9. Poyezd 20m/s tezlikda harakatlanmoqda. U bir soatda necha kilometr masofani bosib o'tadi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Yo'l formulasidan foydalanib, yechimni yozing. Ikki temiryo'l bekati orasidagi masofa 84km. Poyezd 42km/h tezlikda harakatlanmoqda. Poyezd bir bekatdan ikkinchi bekatgacha qancha vaqtda yetib boradi?

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Harakatga doir masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

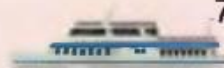
№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Har bir qatordagi qonuniyatni aniqlang. Bu qatorlardagi yana navbatdagi ikkita sonni ayting.

 19	 155	 291	 427
 548	 489	 430	 371
 9	 18	 36	 72
 909	 818	 727	 636

2. Yo'l formulasidan foydalanib, noma'lum kattalikni toping.

v	t	s		v	t	s
15km/h	4h	?		50m/s	40s	?
?	10s	30m		?	14 min	280m
12m/min	?	240m		22m/min	?	4400m

Harakatga doir masalalarda shartni jadval yordamida yozish qulay. Bu, ayniqsa, masala ikki obyektning harakatini yoki harakatning ikki bosqichini tasvirlaydigan holatlarda qulaydir.

v	t	s

3. Avtomobil yo'lining birinchi qismida 55km/h tezlikda 4soat yurdi. Yo'ning ikkinchi qismida esa u 65km/h tezlikda yana 3 soat yurdi. Avtomobil jami qanday masofani bosib o'tgan?

	v	t	s
Yo'ning I qismi	55km/h	4h	?
Yo'ning II qismi	65km/h	3h	?

4. Toshkentdan Samarqandgacha bo'lgan masofa 286 km ni tashkil etadi. Ikki velosipedchi Toshkentdan Samarqandga jo'nab ketdi. Birinchi velosipedchining tezligi 11 km/h, ikkinchisining tezligi esa 13km/h. Qaysi velosipedchi Samarqandga keyin va necha soat keyin keladi?

	v	t	s
I velosipedchi	11 km/h	?	286 km
II velosipedchi	13 km/h	?	286 km

5. Tenglamalarni yeching. Tenglamalarning ildizlari ularga mos keladigan transport turlarining km/h lardagi tezligi bo'lishi mumkinmi? Qaysi holatda xatoga yo'l qo'yilgan?

 $t \cdot 22 = 484$	 $1800 : x = 30$	 $z \cdot 21 = 1050$
 $m \cdot 4 = 3200$	 $80 : n = 5$	 $y : 7 = 70$

8. Yo'lovchi yo'ning yarmini bosib o'tgandan keyin uxlashga yotdi. U uxlab yotgan vaqtida bosib o'tgan masofasining yarmi qolguncha uxlaydi. Yo'lovchi yo'ning qanday qismini uxlab o'tkazgan?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Daftaringizga quyidagi masala bo'yicha jadval chizing va uni to'ldiring. Sayyoh 12 km uzunlikdagi masofani bosib o'tishi kerak. Dastlab u 3 soat davomida 2km/h tezlik bilan tog'ga ko'tarildi. Keyin u 3 km/h tezlik bilan tog'dan pastga tushdi. Sayyohning tog'dan tushishi uchun qancha vaqt kerak bo'lgan?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Narx, miqdor, qiymat

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

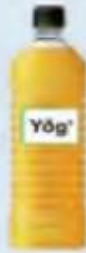
№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Har bir xarid qancha turishini aniqlang.

 Narxi 7 000 so'mdan 8 kg kartoshka	 Narxi 5 000 so'mdan 4 bog' sabzi
 Narxi 12 000 so'mdan 3 quti sut	 Narxi 16 000 so'mdan 5 idish yog'

2. Ifodalar yozing va ularning qiymatini hisoblang.

a) Bitta daftar 3500 so'm turadi. 10ta shunday daftar uchun qancha to'lash kerak?

b) 4 metr mato uchun 26000 so'm to'landi. 1 metr mato uchun

qancha to'lash kerak?

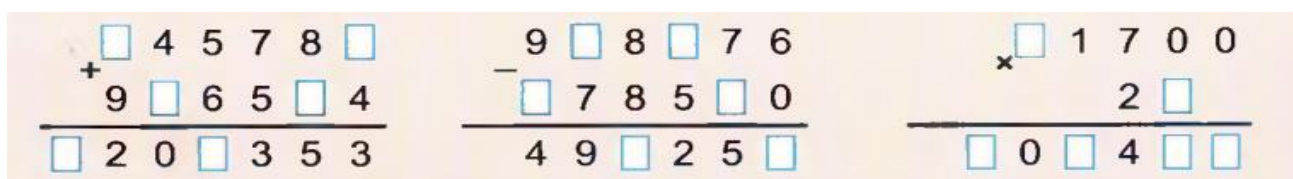
d) Bir quti shokolad 56000 so'm turadi. Shunday qutilarning bir nechtasi uchun 168 ming so'm to'landi. Necha quti shokolad sotib olingan?

e) 3 quti choy uchun 51 000 so'm to'landi. Shunday 2 quti choy uchun qancha to'lash kerak?

3. Masalani sxema bo'yicha yeching.

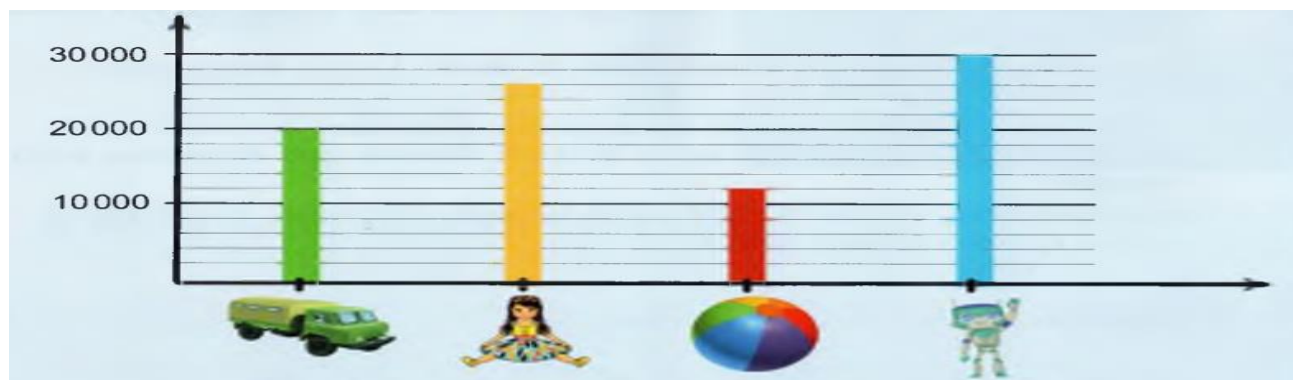
4. Tushirib qoldirilgan raqamlarni toping. Natijalarni tekshiring

5. Misollarni yeching, yashiringan so'zlarni toping va nima uchun qiymat C harfi bilan, narx esa p harfi bilan belgilanishini bilib oling.

6. Aziza o'yinchoqlar narxini solishtirdi. Unga ushbu o'yinchoqlar narxini aniqlashga yordam bering. Tengsizliklar yordamida taqqoslang.

Aziza ikki dugonasiga bittadan qo'g'irchoq va ukasiga bitta koptok sovg'a qilmoqchi. U qancha pul to'plashi kerak?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Qiymatga doir masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda o'rganilgan matematik usullarni tanlay olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

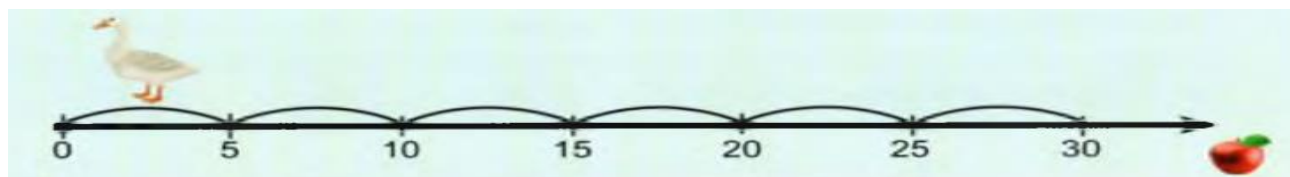
II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Qadimda pul bo'lmagan. Odamlar o'z tovarlarini boshqa turdagi tovarlarga almashtirishgan. Masalan, bitta g'ozni 5taolmaga almashtirishgan. Sxemadan foydalanib, qadimda odamlar

a) 3ta g'ozni olmalarga;

b) 6ta g'ozni olmalarga almashtirishni qanday amalga oshirganliklarini tushuntirib bering.

2. Sotib olish yoki sotish - bu tovarlarni pulga almashtirish. Agar bitta g'oz 300000 so'm tursa, bir nechta g'oz uchun qancha pul to'lash kerakligini bilib oling.

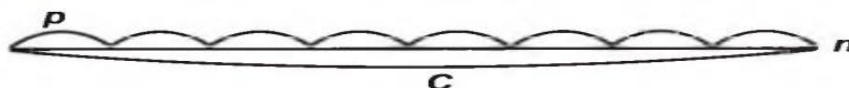
Miqdori, n	1	2	3	4	5	6	n
Qiymati, C							

Qiymatga doir masalalarda uchta kattalikka duch kelamiz.

Qiymat, odatda, **C** harfi bilan belgilanadi.

Miqdor, odatda, **n** harfi bilan belgilanadi.

Narx, odatda, **p** harfi bilan belgilanadi.

Qiymat formulasi:

$$C = p \cdot n$$

$$p = C : n$$

$$n = C : p$$

3. Qiymat formulasidan foydalanib, noma'lum kattaliklarni toping.

p	n	C
200 000 so'm/dona	15 dona	?
?	8 m	160 000 so'm
12 000 so'm/kg	?	72 000 so'm

4. Qiymat formulasidan foydalanib, ifodalar yozing. Noma'lum kattaliklarni toping.

a) Bir dona nargis guli 4000 so'm turadi. 7ta nargis gulidan iborat guldasta qancha turadi?

b) Uchta dastro'moldan iborat to'plam 27000 so'm turadi. Bitta dastro'mol qancha turadi?

d) Bitta daftar 2500 so'm, bir o'ram daftar esa 40000 so'm turadi. Bir o'ramda nechta daftar bor?

5. Do'kondan mayka, ko'ylak va 3 juft paypoq xarid qilindi. Mayka 90000 so'm, ko'ylak maykadan 20000 so'm qimmat, bir juft paypoq esa 7000 so'm turadi. Barcha xarid uchun qancha to'langan?

6. Ilgari turli xil qimmatbaho buyumlar pul vazifasini bajargan. Ifodalarni qulay usulda hisoblang va bu narsalar qaysi mamlakatlar yoki mintaqalarda pul vazifasini bajarganini bilib oling.

Kakao donachalari
 $734 + (922 + 266)$

Kauri chig'anoqlari
 $2704 - (115 + 604)$

Guruch
 $(1367 + 879) - 279$

Tuzlangan baliq
 $19 \cdot 5 \cdot 2 \cdot 10$

Yaponiya	Meksika	Afrika	Islandiya
1967	1922	1985	1900

7. Amallarni algoritm bo'yicha bajaring. Javoblarni o'sish tartibida joylashtiring. Bu yerda "belgi" yoki "imzo" ma'nosini bildiruvchi turkiy so'z yashiringan. Undan qaysi zamonaviy so'z kelib chiqqan?

x	67	56	32	97	45
y					
	T	A	A	G	N

```

graph TD
    x((x)) --> A["· 45"]
    A --> B{"> 3000"}
    B -- Yo'q --> C["+ 920"]
    B -- Ha --> D["- 935"]
    C --> y((y))
    D --> y
        
```

8. Jasur, Akmal va Sardor "Do'kon" o'yinini o'ynashmoqda. O'yin to'plamida quyidagi qiymatdagi shartli tangalar mavjud: Akmalda har bir turdagi tangalardan bittadan bor. U ushbu do'kondan quyida ko'rsatilgan istalgan turdagi tovarni sotib olishi mumkinligini isbotlang: super qahramonli kartalar - 17 tanga, stikerlar - 29 tanga, fonarchalar - 63 tanga.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchilliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Teatrda kirish chiptasi bolalar uchun 12000 so'm, kattalar uchun esa 23000 so'm. Spektaklga bolalar uchun 27ta va kattalar uchun 12ta chipta sotib olindi. Jami necha so'm to'lanishi kerak?

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Qiymatga doir masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildiray olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

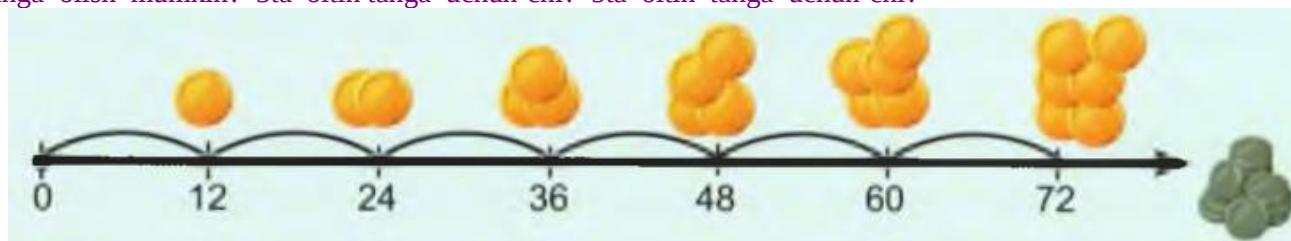
№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Bitta oltin tangani 12ta kumush tangaga almashtirish mumkin. 2ta oltin tanga uchun nechta kumush tanga olish mumkin? 3ta oltin tanga uchun-chi? 5ta oltin tanga uchun-chi?

2. Masalani yechish uchun sxema tuzing. Sxemada 2 katakni 100 tanga deb oling.

Qadimda uy hayvonlari juda qimmat bo'lgan. Masalan, bitta tuyaning narxi 100 kumush tangagacha yetgan. Savdogarga 8ta tuyadan iborat poda qanchaga tushgan?

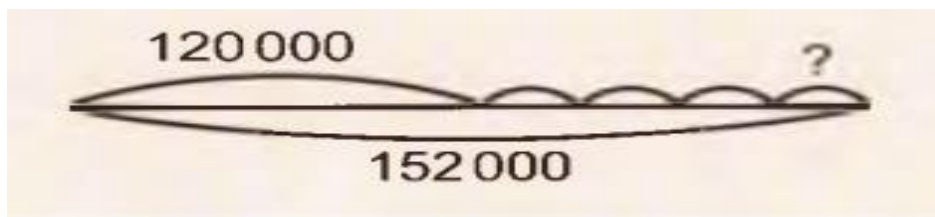
3. Hisoblang. Bizning mamlakatimizda ishlatilgan oltin va kumush tangalar qadimda qanday atalganini toping.

O	$14\,534 + 45\,331$	M	$35\,817 + 27\,338$
D	$100\,000 - 37\,993$	N	$313\,453 - 245\,484$
A	$59 \cdot 1\,066$	R	$303 \cdot 202$
I	$310\,600 : 5$	H	$523\,386 : 9$

62 007	62 120	67 969	59 865	61 206
--------	--------	--------	--------	--------

62 007	62 120	61 206	58 154	62 894	63 155
--------	--------	--------	--------	--------	--------

4. Katta pirog va 4ta kulcha uchun 152000 so'm to'landi. Agar pirogning narxi 120000 so'm bo'lsa, bitta kulcha qancha turadi?

5. Har bir tovar uchun qancha to'langanligini aniqlang

6. Taqqoslang.

4h 16min ☐ 400min	12min 12s ☐ 730s
225min ☐ 3h 55min	534s ☐ 8min 24s

7. Masalalarga doir ifodalar yozing va ularning qiymatini toping, bunda:

a = 5, b = 45 tanga;

a = 12, b = 35 tanga.

Usta a ta qo'g'irchoq yasadi va ularning har birini b tangadan sotmoqchi. Agar u hamma qo'g'irchoqlarni sotsa, qancha tangaga ega bo'ladi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Eng qulay o'lchov birligiga keltirib, hisoblang.

6h 14min 15s + 4h 27min 40s

5h 43min 18s + 1 h 42min 55s

8h 23min 52s - 3h 13min 43s

7h 15min 12s - 2h 38min 49s

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Qiymatga doir masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

o'rganilgan mavzu doirasida xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarini aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqqa olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

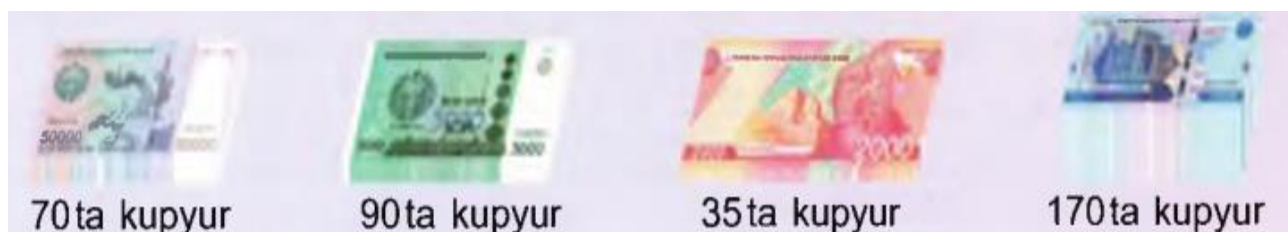
№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Har bir to'plamda qancha pul borligini hisoblang.

2. Agar:

a) narx 3 marta ortsa;

b) narx 4 marta pasaysa;

d) aynan shu narxda 10 marta ko'p tovar sotib olinsa, tovar qiymati qanday o'zgaradi?

3. Qiymat formulasidan foydalanib, noma'lum kattaliklarni toping.

p	n	C
35 000 so'm/kg	24 kg	?
?	12 dona	720 000 so'm
7 000 so'm/m	?	84 000 so'm

4. Bir shisha suvning narxi 3000 so'm. 20000 so'mga necha shisha suv sotib olish mumkin? Qancha qaytim qaytadi?

p	n	C
3 000 so'm/dona	?	20 000 so'm Qaytim – ?

5. Bir kilogramm grechka 16 ming 500 so'm, bir kilogramm guruch grechkadan 9 ming 500 so'm qimmat. 5 kg grechka va 3 kg guruch xarid qilindi. Barcha xaridning umumiy qiymati qanday?

	p	n	C
Grechka	16 500 so'm/kg	5 kg	?
Guruch	?, 9 500 so'm/kg qimmat	3 kg	?

6. $128769 + 337114 = 465883$ ekanini bilgan holda, quyidagilarni toping:

$128770 + 337114$	$465883 - 128769$	$128768 + 337113$
$128769 + 337113$	$465883 - 337114$	$128768 + 337115$
$128770 + 337115$	$465882 - 337114$	$128779 + 337124$

10. Akmal bilan Jasur pul to'plashmoqda. Oy oxirida Jasur Akmalga dedi:

- Agar menga 30 ming so'm bersang, pulim sening pulingdan 5 marta ko'p bo'ladi.

Akmal javob berdi:

- Yaxshisi, sen menga 30 ming so'm ber, shunda pulimiz baravardan bo'ladi.

Bolalarning har biri qancha pul to'plagan?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Daftaringizga jadval chizing va uni to'ldiring. Masalani yeching. Onasi Jasurga 120 ming so'm berdi. U bu pulning 65 ming so'miga kitob, 32 ming so'miga qalamdon va yana 3 ming so'mdan 4ta ruchka sotib oldi. Unda qancha pul qoldi?

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Unumdorlik

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi; kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi; murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Usta jami nechta buyum yasaganini aniqlang

 1 soatda 3 tadan ko'za yasab, 7 soat ishladi.	 1 kunda 12 tadan choynak yasab, 6 kun ishladi.
---	--

2. Usta bir kunda jami nechta buyum yasaganini aniqlang.

 25 kunda 300 ta kosa yasadi.	 18 kunda 216 ta lagan yasadi.
--	---

3. Har bir holatda unumdorlikni toping.

Asfalt tekislovchi
mashina bir soatda
60m yo'lni tekislaydi.

Jasur 1 minutda
60ta belgi yozadi.

Usta 1 kunda 4 ta
idishga gul chizadi

4. Gul bosuvchi avtomat 5 soatda 735ta likopchaga gul bosadi. Usta esa qo'lda 9 soatda 3ta likopchaga gul chizadi. Avtomatning unumdorligi ustaning unumdorligidan necha marta katta? Avtomat 1 soatda ustaga nisbatan nechta ko'p likopchaga gul bosadi?

5. Usta bir oyda 15ta ko'zaga naqsh chiza oladi. Agar u shunday unumdorlik bilan ishlasa, bir yilda nechta ko'zaga naqsh chizadi?

6. Kompleks masalalarni yeching. Har bir band uchun ifoda tuzing.

a) Idishlarni tashish uchun ustaga bo'yi 35cm, eni 28cm, balandligi esa 14cm bo'lgan qutilar kerak.

Bunday qutining hajmini toping.

b) Bir list kartondan 12ta quti yasash mumkin. 48ta quti yasash uchun necha list karton kerak bo'ladi?

d) Bir qutiga bitta choynak va 6ta piyoladan iborat to'plam joylanadi. 48ta to'plam uchun qancha piyola kerak bo'ladi?

e) Ustaning omborida 152ta piyola bor. Bu to'plamlar uchun yana nechta piyola yasash kerak?

7. Qulay usulda hisoblang.

$$2 \cdot (400 + 70 + 2)$$

$$6 \cdot (700 + 90 + 7)$$

$$2 \cdot 826$$

$$5 \cdot 318$$

$$8 \cdot 937$$

$$7 \cdot 298$$

8. $172 \div 4 = 688$ ekanini bilgan holda, quyidagilarni toping:

$$172 \cdot 5$$

$$172 \cdot 6$$

$$172 \cdot 7$$

$$172 \cdot 8$$

$$173 \cdot 4$$

$$174 \cdot 4$$

$$175 \cdot 4$$

$$176 \cdot 4$$

9. Ikki hunarmand bir hafta ichida bir nechta lagan yasadi. Ular birgalikda birinchi usta yasaganidan 25ta ko'p, ikkinchi usta yasaganidan esa 16ta ko'p lagan yasashdi. Ularning har biri nechta lagan yasagan? Ular birgalikda nechta lagan yasashgan?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Dushanbadan jumagacha ish kuni 8 soat, shanba kuni esa 6 soat davom etadi. Juma kuni dastgoh 296 metr mato ishlab chiqardi. Shanba kuni u qancha mato ishlab chiqaradi?

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Unumdorlikka doir masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

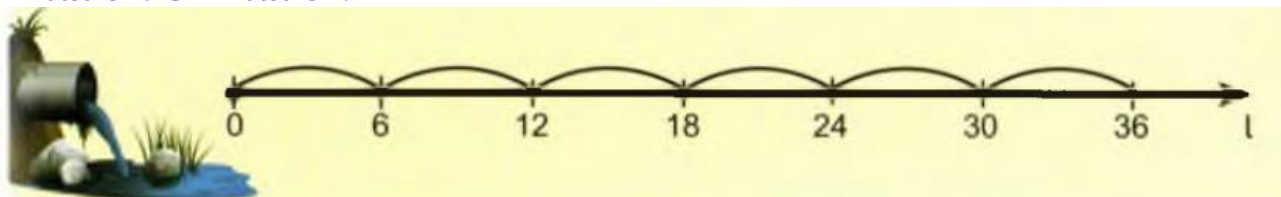
№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Quvurdan 1 minutda 6 litr suv oqib chiqadi. 2 minutda qancha suv oqib chiqadi? 3 minutda-chi? 4 minutda-chi? 5 minutda-chi?

2. Tomchilab turgan jo'mrakdan 1 soatda 10 litr suv oqib chiqadi. Shu jo'mrakdan 2 soatda necha litr suv oqib chiqadi? 3 soatda-chi? 4 soatda-chi? tsoatda-chi?

Vaqt, t	1	2	3	4	5	6	t
Tomchilayotgan suv miqdori, A							

3. Ish hajmini hisoblash formulasidan foydalanib, noma'lum kattaliklarni toping.

w	t	A
3m/h	7h	?
?	8 min	320 cm ²
36l/h	?	72l

4. Ish hajmi formulasidan foydalanib, ifodalarni yozing. Noma'lum kattaliklarni toping.

a) Printer 10 minutda 180 sahifani chop etdi. Printerining ish unumdorligi qanday?

b) Operator kompyuterda minutiga 320 belgi tezlikda matn teradi.

U 4800 belgidan iborat hikoyani qancha vaqtda teradi?

d) Dastgohning unumdorligi soatiga 8 detal. Dastgoh 24 soatda nechta detal ishlab chiqaradi?

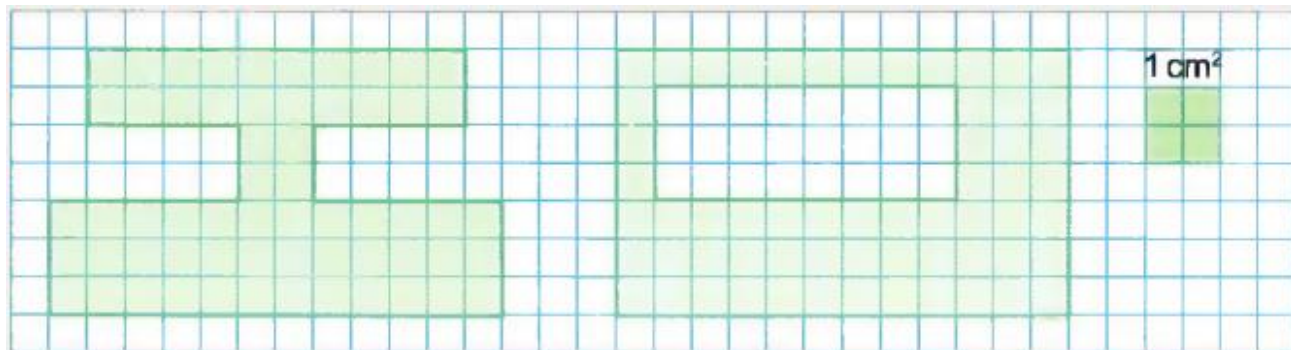
5. Ikki brigada bir-biriga tomon gaz quvuri yotqizib kelmoqda. Birinchi brigada kuniga 270m, ikkinchi brigada esa 290m quvur yotqizmoqda. Besh kunlik ish haftasida ikki brigada birgalikda necha metr quvur yotqiza di?

	w	t	A
I brigada	270m/kun	5 kun	?
II brigada	290m/kun	5 kun	?

6. Simmetrik shakllarni toping. Ulardan qaysilari bir nechta simmetriya o'qiga ega?

7. Daftaringizga shakllarni katakchalar bo'yicha yasang. Ularning yuzini kataklar va kvadrat santimetrlarda toping

8. Temir quvurni ikkiga bo'lish uchun 8000 so'm to'lash kerak. Quvurni 64 bo'lakka bo'lish uchun qancha pul to'lash kerak bo'ladi? Buning uchun pul to'lashning eng kichik miqdori qancha?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Birinchi quvur orqali minutiga 7 litr, ikkinchi quvur orqali esa minutiga 9 litr suv quyiladi. Har bir quvur alohida 630 litr hajmli akvariumni qancha vaqtda to'ldiradi?

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Unumdorlikka doir masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

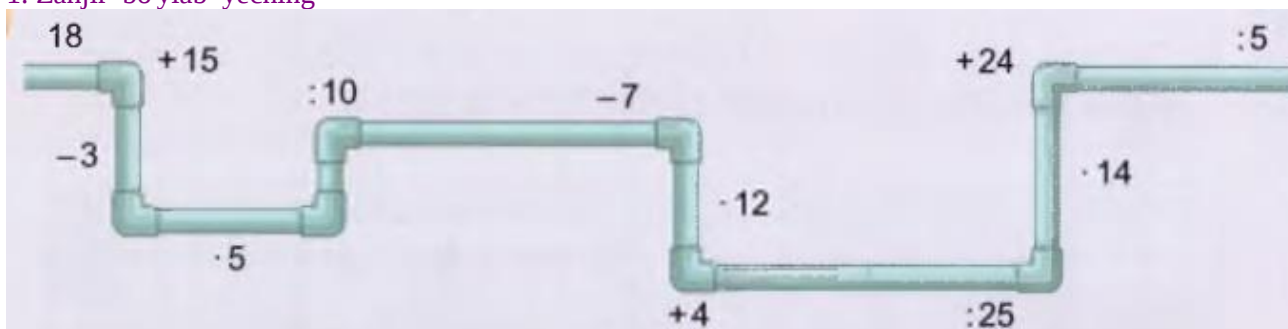
№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Zanjir bo'ylab yeching

2. Ish hajmini hisoblash formulasidan foydalanib, noma'lum kattaliklarni toping.

w	t	A
5l/h	12h	?
?	50 min	400 cm ²
20 dona/h	?	6000 dona

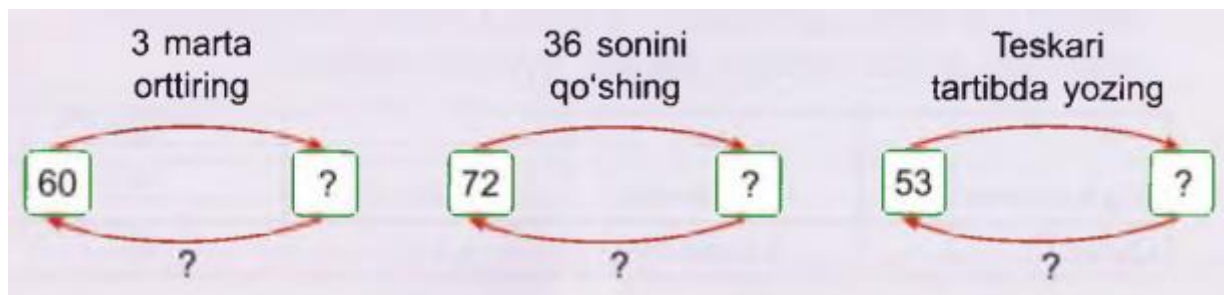
3. Madina kompyuterda 30 sahifali referatni terishi kerak. U 1 soatda 6 sahifa teradi. Madina 18:00 dan 22:00 gacha butun referatni terib tugatishga ulguradimi?

w	t	A
6 sahifa/h	?, 18:00 dan 22:00 gacha terib ulguradimi – ?	30 sahifa

4. Volontyorlar 20 soat ichida 2400m² maydonni axlatdan tozalashdi: ular shisha, qog'oz parchalari va polietilen xaltachalarni yig'ishdi. Agar volontyorlar shunday unumdorlik bilan ishlab, yana 840 m² maydonni tozalashsa, bunga qancha vaqt kerak bo'ladi?

	w	t	A
I bosqich	bir xil	20 soat	2400m ²
II bosqich	bir xil	?	840m ²

5. Teskari amallarni tanlang va noma'lum qiymatlarni toping.

6. Ko'lga to'xtovsiz o'sadigan nilufar guli ekildi. Bir haftada nilufar guli bilan qoplangan maydon yuzi ikki marta ortadi. 8 haftada ko'l butunlay nilufar guli bilan qoplanadi. Ko'lining yarmi nilufar guli bilan qoplanishi uchun necha hafta kerak bo'ladi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Misollarni yeching. Bu yerda qanday chaqiriq yashiringan? Unga amal qila olasizmi?

S 6246 + 5198	A 2499 + 2577
G 34000 – 21729	N 6200 – 3112
I 100404 : 18	V 4860 : 9
! 21 · 47	R 700 · 17
U 50000 + 600 + 3	K 40000 + 10 + 6

11444	50603	540	3088	5578
-------	-------	-----	------	------

5076	11444	11900	5076	3088	12271	987
------	-------	-------	------	------	-------	-----

O'IBDO': _____
(imzo)
(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: 8- nazorat ishi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1-bo'lim. Hisoblash

1. Misollarni yeching:

a) $72 + 27 = \underline{\hspace{2cm}}$

b) $95 - 47 = \underline{\hspace{2cm}}$

c) $63 + 36 = \underline{\hspace{2cm}}$

d) $100 - 65 = \underline{\hspace{2cm}}$

2-bo'lim. Sonlar va tartib

2. Sonlarni kichikdan kattaga tartiblang:

23, 8, 31, 16 $\rightarrow$ $\underline{\hspace{1cm}}$, $\underline{\hspace{1cm}}$, $\underline{\hspace{1cm}}$, $\underline{\hspace{1cm}}$

3. To'g'ri javobni belgilang:

a) Qaysi son katta? **57 yoki 75?** $\rightarrow$ $\underline{\hspace{2cm}}$

b) 88 dan 19 ni ayirsak nechchi bo'ladi? $\rightarrow$ $\underline{\hspace{2cm}}$

3-bo'lim. Vaqt va pul

4. Soatni belgilang:

Agar hozir **12:00** bo'lsa, 3 soat keyin — **$\underline{\hspace{1cm}}:00$**

5. Do'korda:

- Qalam = 7 so'm

- Daftar = 15 so'm
Siz bir dona qalam va bir dona daftar oldingiz.
Jami qancha so'm to'laysiz? → ____

4-bo'lim. Geometrik shakllar

6. Chiziqli shakllarni toping:
 - Kvadrat — ____
 - To'g'ri burchakli uchburchak — ____
 - Doira — ____
7. To'g'ri burchakli uchburchakning ikki kateti 5 sm va 3 sm.

Perimetrini toping: ____ sm

5-bo'lim. Masalalar

8. Masalani yeching:
Maktabda 64 ta kitob bor edi. 29 tasi ishlatilgan.
Nechta kitob qoldi? → ____
9. Masala:
Aziz 83 ta shokoladga ega edi. U 41 tasini do'konda sotdi.
Nechta shokolad qoldi? → ____

6-bo'lim. Qo'shimcha topshiriqlar

10. $46 + \underline{\hspace{1cm}} = 100 \rightarrow \underline{\hspace{1cm}}$
11. $100 - \underline{\hspace{1cm}} = 73 \rightarrow \underline{\hspace{1cm}}$

kerak bo'ladi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Misollarni yeching. Bu yerda qanday chaqiriq yashiringan? Unga amal qila olasizmi?

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

19- dars xatolar ustida ishlash

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: To'plamlar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda o'rganilgan matematik usullarni tanlay olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

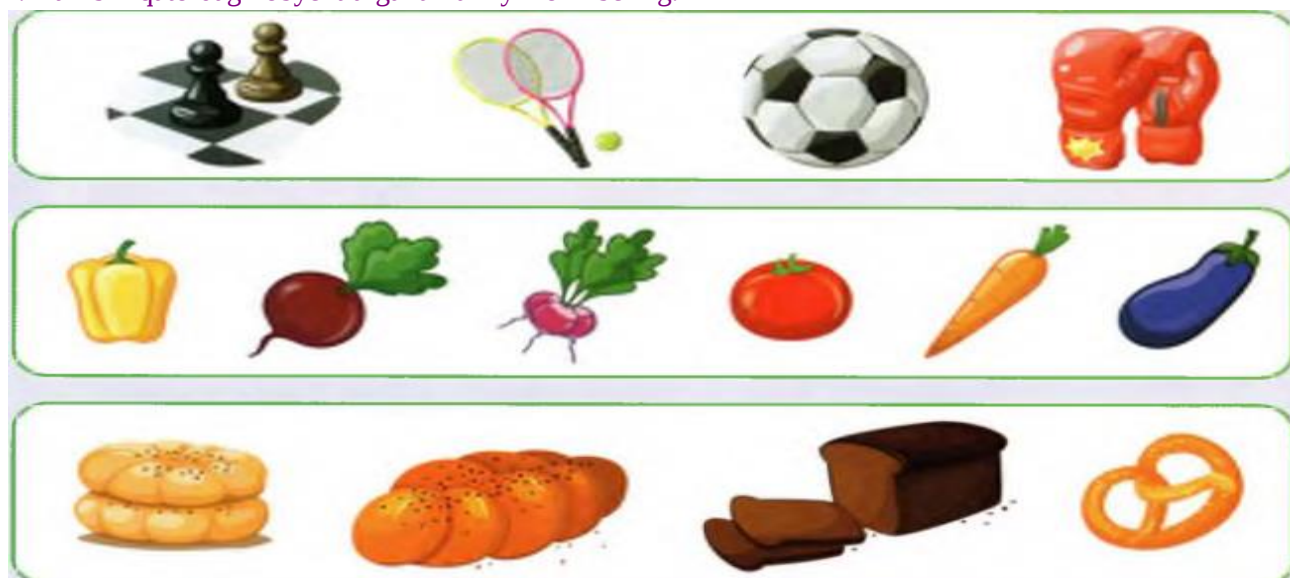
№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Har bir qatordagi obyektlarga umumiy nom bering.

Har bir guruh nomini eslab qolishga zarurat bo'lmastligi uchun, ularni **to'plam** deb atashga kelishib olingan: qushlar to'plami, sonlar to'plami, shakllar to'plami. To'plamdagi har bir obyekt **to'plamning elementi** deb ataladi.

To'plam, odatda, lotin alifbosining biror bosh harfi bilan belgilanadi.

To'plamni turli usullar bilan yozish mumkin:

2. Ko'pincha umumlashtirilgan obyektlar maxsus nomga ega bo'ladi.

Masalan, uy hayvonlari guruhi poda deyiladi. Ushbu obyektlar guruhi qanday umumiy nom bilan atalishini bilasizmi?

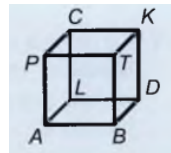
- a) qo'ylar guruhi;
- b) otlar guruhi;
- d) birin-ketin yurgan tuyalar guruhi;
- e) hasharotlar guruhi: asalarilar yoki arilar;
- f) qushlar guruhi;
- g) o'yinchilar guruhi, masalan, futbol yoki basketbol o'yinida;
- h) birga o'sadigan daraxtlar guruhi.

3. To'plamlarni ularning elementlarini sanab o'tish bilan yozing:

- a) A - o'zbek alifbosidagi unli harflar to'plami;
- b) B - raqamlar to'plami;
- d) C - ikki xonali yaxlit sonlar to'plami;
- e) D - yassi to'rtburchaklar to'plami.

4. Quyidagilarni yozing:

- a) U - ushbu kubning uchlari to'plami;
- b) Q - ushbu kubning qirralari to'plami;
- d) Y - ushbu kubning yoqlari to'plami.

5. Quyida tasvirlangan ulushlar to'plamini yozing.

6. Madina o'zi uchun kun tartibi tuzdi. U soat 7:00 da uyqudan uyg'onadi, maktabda dars 8:30 da boshlanadi. Soat 13:40 da darslar tugab, u maktabdan uyga qaytadi. Soat 16:25 da Madina musiqa maktabidagi mashg'ulotlariga boradi va 19:55 da musiqa maktabidan uyiga qaytadi. U soat 22:00 da uyquga yotadi.

Savollarga javob bering:

- a) Madina 1 sutkada necha soat uxlaydi?
- b) Madina necha soat vaqtini maktabda o'tkazadi?
- d) Madina musiqa maktabidagi mashg'ulotlarga 1 kunda necha soat sarflaydi?

7. Umida birinchi oyda ertalabki badantarbiya mashqlarini kuniga 30 minutdan bajardi. Ikkinchi oyda u mashqlar davomiyligini 15 minutga, uchinchi oyda esa yana 7 minutga oshirdi. Uchinchi oyda uning ertalabki mashqlari necha minut davom etgan? Bu birinchi oydagiga nisbatan qanchaga oshgan?

8. Nechta Ikki xonali son 1 raqamini o'z ichiga oladi? 2 raqamini-chi? 0 raqamini-chi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Bobo va buvilaringiz va barcha oila a'zolaringizdan iborat to'plamni yozing. Bu to'plamda necha element hosil bo'ldi?

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: To'plamlar va ularning qism to'plamlari

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Ushbu ikki to'plamni taqqoslang. Ulardagi elementlar bir xilmi

Agar ikki to'plam butunlay bir xil elementlardan iborat bo'lsa, bunday to'plamlar teng deb hisoblanadi. Ushbu elementlarning to'plamda yozilish tartibi muhim emas.

Yozilishi:

$A = B$ – A va B to'plamlar teng;

$A \neq B$ – A va B to'plamlar teng emas.

2. Ushbu to'plamlar juftligidan qaysi biri teng?

a) $A = \{3, 6, 9, 12, 15\}$, $B = \{3, 6, 9, 1, 2, 5\}$.

b) A – sonlar to'plami, B – bir xonali sonlar to'plami.

d) $A = \{b, a, d, f, e\}$, $B = \{a, b, d, e, f\}$.

e) A – to'g'ri to'rtburchaklar to'plami, B – to'rtburchaklar to'plami.

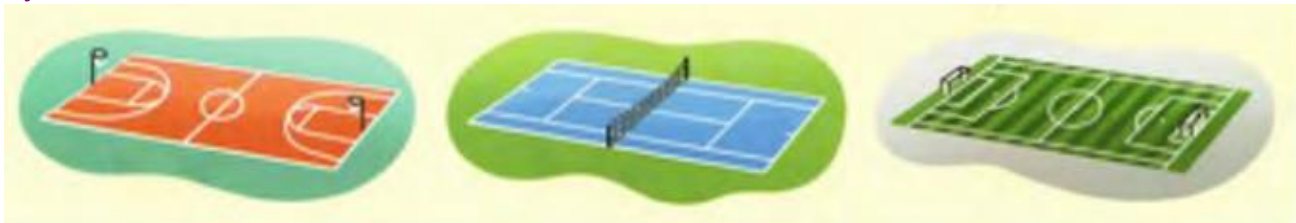
3. Quyidagi to'plamlar nechta elementni o'z ichiga oladi:

a) ikki xonali sonlar to'plami;

b) "sportchi" so'zidagi harflar to'plami;

d) barcha raqamlar to'plami?

4. Ushbu maydonlarda qanday sport turlari o'tkazilishini eslay olasizmi? Har bir jamoada nechta odam o'ynashi kerak?

5. To'plamlarni yozing. Ularning har birida nechta element bor?

a) A – a ning $a < 7$ bo'lgandagi qiymatlari to'plami.

b) B – b ning $5 < b < 10$ shart bajarilgandagi qiymatlari to'plami.

d) C – c ning $c < 0$ bo'lgandagi qiymatlar

6. Masalani berilgan shartlar bo'yicha yeching.

Maktabga sport anjomlari olib kelindi. Jami nechta anjom olib kelingan?

7. Ifodalar tuzing va ularni hisoblang.

a) 845 sonining ikkiga ko'paytirilgani bilan 1 789 soni yig'indisi.

b) 809 sonining uchga ko'paytirilgani bilan 187 soni ayirmasi.

d) 82 soni bilan eng kichik ikki xonali sonning ko'paytmasi.

e) Eng katta uch xonali sonning 3 ga bo'linmasi

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyg'a vazifani e'lon qilish: $A = \{5, 6, 8, 10, 13, 15, 20, 24, 33, 36, 40, 50, 55, 60\}$

to'plamdan quyidagilarni ko'chirib yozing:

a) B – juft sonlardan iborat qismto'plam;

b) C – yaxlit sonlardan iborat qismto'plam;

d) D – bir xonali sonlardan iborat qismto'plam.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: To'plamga tegishlilik

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

o'rganilgan mavzu doirasida xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarini aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqqa olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

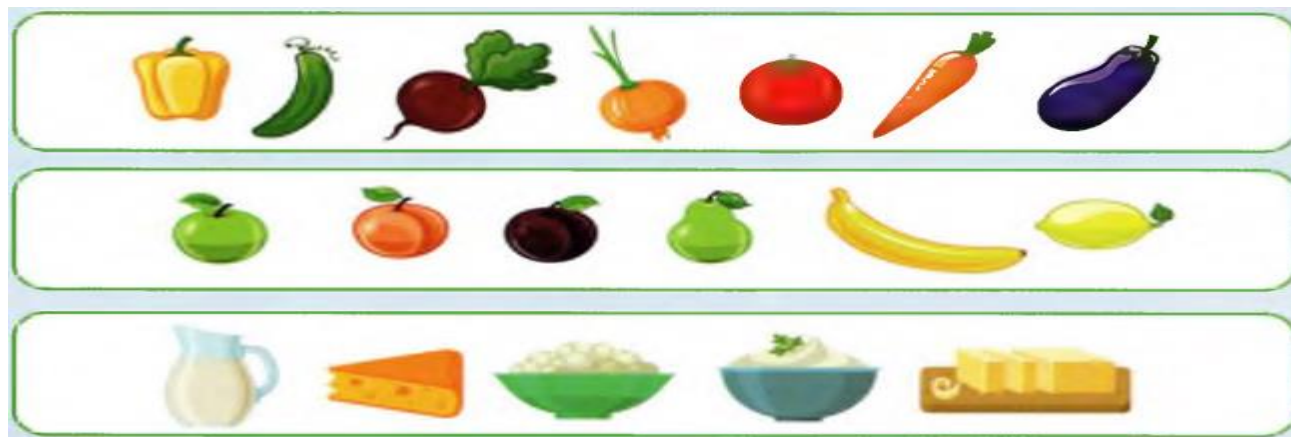
To'plamning elementlari shu to'plamga tegishli deyiladi. Bu munosabatni yozish uchun $\in$ belgisidan foydalaniladi.

$A = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9\}$ bo'lsin.

$2 \in A$ – 2 soni A to'plamga tegishli.

$0 \notin A$ – 0 soni A to'plamga tegishli emas.

1. To'plamlarning elementlarini umumiy so'z bilan ayting. Bu to'plamlarda yana qanday elementlar bo'lishi mumkin?

2. M ikki xonali sonlar to'plami bo'lsin. Nuqtalar o'rniga e yoki r belgilaridan mosini qo'yib, ularni daftaringizga yozing.

26 ... M

307 ... M

940 ... M

73 ... M

1 ... M

40 ... M

3. To'plamlarni ularning elementlarini sanab o'tish bilan yozing:

a) A - zararli mahsulotlar to'plami;

b) B - yil oylari to'plami;

d) C - rim raqamlari to'plami;

e) D - 9 ga karrali ikki xonali sonlar to'plami.

4. Kompleks masalalarni yeching. Har bir band uchun ifoda yozing. Noma'lumlarning berilgan qiymatlaridan foydalanib, ularning qiymatini hisoblang.

a) Bitta pirojniy uchun retsept bo'yicha m gramm un kerak bo'ladi. n ta pirojniy uchun qancha un kerak? ($m = 80$, $n = 20$)

b) Har bir pirojniyning pastki qavati k ta, yuqorigi qavati esa t ta olcha mevasi bilan bezatilgan. Jami qancha olcha mevasi kerak bo'lgan? ($k = 12$, $f = 5$)

d) Har bir pirojniyning tag qismi tomoni a bo'lgan kvadrat shaklidagi biskvit bo'lagidan iborat bo'ladi. Bu bo'lakning yuzi qanday? ($a = 12$)

e) Har bir pirojniyga b gramm krem kerak bo'ladi. Bu pirojniylar uchun jami qancha krem kerak bo'ladi? ($b = 40$)

f) Rasmda pirojniylarning qutiga qanday joylanishi ko'rsatilgan. Bu pirojniylar joylangan quti tagining yuzi qanday?

5. Misollarni yeching. Bu yerda qanday so'z yashiringan?

A 27 139 + 35 457

M 28 809 + 51 947

V 146 404 - 99 239

N 78 210 - 9 568

E 270 642 : 6

T 135 548 : 4

I 3 080 · 20

K 1 009 · 43

47 165

61 600

33 887

62 596

80 756

61 600

68 642

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Amallarning bajarilish tartibiga rioya qilgan holda hisoblang.

$(563251 - 196321) : 9 + 12330 - 9000 : 15$

$4200 : 14 + 2000 \cdot (489 - 428) : 10$

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Eyler-Venn diagrammasi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

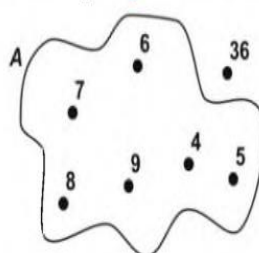
II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. O'yinda qanday shaxmat donalari ishtirok etmoqda? Qaysilari allaqachon o'yindan chiqib ketgan?

To'plamlar qulaylik uchun ichida elementlari belgilangan shakllar ko'rinishida tasvirlanadi. Bunday shakllar bir-biriga bog'liq bo'lmagan to'plamlarni tasvirlash qoidasini ishlab chiqqan ikki matematik: Jon Venn va Leonardo Eyler sharafiga **Eyler-Venn diagrammasi** deb ataladi.

$A = \{4; 5; 6; 7; 8; 9\}$

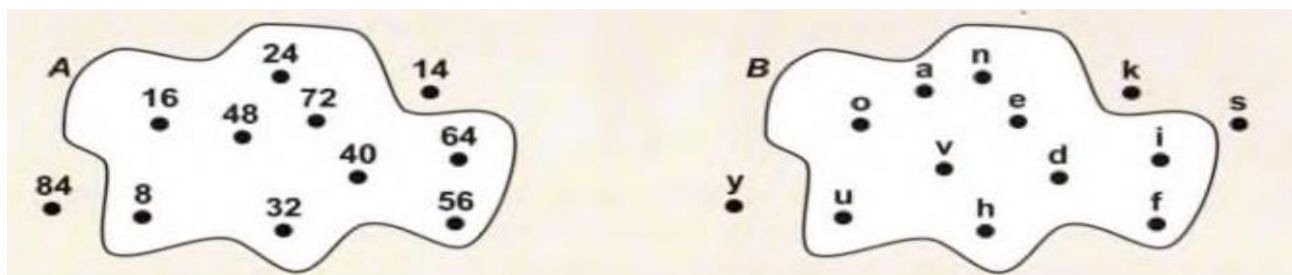
$6 \in A$

$36 \notin A$

2. Har bir to'plam qanday elementlardan tashkil topgan? Nima uchun ba'zi elementlar bu to'plamlar chegarasidan tashqarida joylashgan?

3. To'plamlarni ularning elementlarini sanab o'tish bilan yozing. Har bir to'plam qanday umumiy alomatlariga ko'ra yig'ilgan?

4. Tenglamalarni yeching. Tenglamalarning ildizlaridan M to'plam hosil qiling. Bu to'plamni Eyler-Venn diagrammasi yordamida tasvirlang

$$x + 56 = 82$$

$$t \cdot 4 = 500$$

$$y - 45 = 18$$

$$m : 5 = 26$$

$$123 - z = 45$$

$$800 : n = 4$$

5. Hisoblang. Quyida surati berilgan shaxslarning familiyalarini toping

A 567 823 + 98 430	L 43 508 + 34 592
V 990 000 - 904 563	N 650 205 - 645 670
E 210 600 : 50	R 434 592 : 9
Y 6012 · 4	S 295 · 60

4 212	24 048	78 100	4 212	48 288	85 437	4 212	4 535	4 535
-------	--------	--------	-------	--------	--------	-------	-------	-------

6. Maktabga 45ta shaxmat to'plami sotib olindi. 15ta to'plam shaxmat to'garagi xonasiga qo'yildi, qolganlari esa 10ta boshlang'ich sinfga

teng taqsimlandi. Har bir sinf nechta shaxmat to'plami olgan?

7. Kvadratning tomonlari uzunligi teng tomonli yigirmaburchakning tomonlari uzunligiga teng. Kvadratning perimetri 12 cm. Yigirmaburchakning perimetrini toping.

8. Madina maktabga stol o'yinlarini olib kelmoqchi. Uning uyida domino, lotto, shashka va shaxmat bor. Madina ikkita o'yinni necha usulda tanlashi mumkin?

9. 0, 7, 8 raqamlaridan tashkil topgan barcha uch xonali sonlar to'plamini yozing, bunda

a) sonda raqamlar takrorlanmaydi;

b) sonda raqamlar takrorlanadi.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: 1 raqamini o'z ichiga olgan ikki xonali sonlardan iborat A to'plam uchun Eyler-Venn diagrammasini tuzing.

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Qismto'plam

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

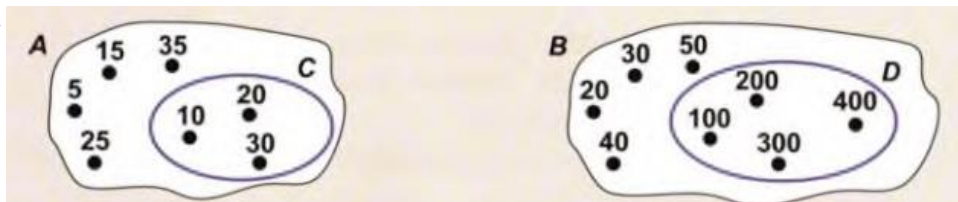
II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Rasmdagi barcha bolalar to'plamini sanab o'ting. Barcha qizlar to'plamini sanab o'ting. Barcha o'g'il bolalar to'plamini sanab o'ting.

2. Qaysi to'plam boshqasining qismto'plami bo'ladi? Ushbu to'plamlarning elementlarini va ularning qismto'plamlarini yozing.

3. Chapda keltirilgan har bir qismto'plam uchun o'ng tomonda uning o'z to'plamini tanlang.

a) doiralar to'plami;
b) kvadratlar to'plami;
d) beshburchaklar to'plami;
e) uch xonali yaxlit sonlar to'plami;
f) {2, 4, 8, 16} to'plam;
g) {18, 27, 36, 45, 54, 63} to'plam.

a) 32 sonining bo'luvchilari to'plami;
b) yassi shakllar to'plami;
d) 9 ga karrali sonlar to'plami;
e) ko'pburchaklar to'plami;
f) 1000 gacha bo'lgan sonlar to'plami;
g) to'rtburchaklar to'plami.

4. Namunadan foydalanib, ko'rsatilgan ikkinchi to'plam birinchisiga kirish yoki kirmasligini yozing.
Namuna:

A - yaxshi o'zlashtiruvchi o'quvchilar to'plami,

B - a'lochi o'quvchilar to'plami.

$B \subset A$ - B to'plam A to'plamga kirmaydi.

a) X - sudralib yuruvchilar to'plami,

Y - ilonlar to'plami;

b) M - yassi shakllar to'plami,

N - ko'pburchaklar to'plami;

d) C - juft sonlar to'plami,

D - yaxlit sonlar to'plami.

5. Izlanish.

a) Perimetri 8cm bo'lgan barcha mumkin bo'lgan to'g'ri to'rtburchaklar to'plamini tuzing. Bu to'g'ri to'rtburchaklarning yuzini toping. Qaysi to'g'ri to'rtburchakning yuzi eng katta?

b) Bir xil perimetrga ega bo'lgan barcha to'g'ri to'rtburchaklardan qaysi birining yuzi eng katta ekani haqidagi gipotezani (o'z taxminingizni) ayting.

d) Perimetri 12 cm bo'lgan barcha mumkin bo'lgan to'g'ri to'rtburchaklarni yasash bilan o'z taxminingizni tekshirib ko'ring.

6. Tengsizlikning o'ng tomonini hisoblang. Koordinata nurini yasang. Koordinata nurida ushbu tengsizlik to'g'ri bo'ladigan barcha nuqtalarni belgilang:

$x < 456$ ■ $70 : 8 - 3$ ■ $(1724 - 291 - 107)$

7. O'qituvchi sinfdagi o'quvchilarni uchburchak shaklida joylashtirdi: birinchi qatorga bir nafar, ikkinchi qatorga ikki nafar, uchinchi qatorga uch nafar o'quvchi va hokazo. Keyin u o'quvchilarni kvadrat shaklida qayta joylashtirdi. Agar sinfdagi o'quvchilar soni 50 nafardan ortiq emasligi ma'lum bo'lsa, sinfdan necha nafar o'quvchi bor?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: A - 15 dan 49 gacha bo'lgan sonlar to'plami. Bu to'plamdan quyidagilarni ko'chirib yozing:

a) B - yaxlit sonlar qismto'plamini;

b) C - juft sonlar qismto'plamini;

d) D - 3 raqamini o'z ichiga olgan sonlar qismto'plamini;

e) E - 5 ga karrali sonlar qismto'plamini.

B to'plam C to'plamga kiradimi?

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: To'plamlar kesishmasi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Aziza qizil, Madina esa sariq rangli bo'rda yerga rasm chizdi. Aziza chizgan rasmning bir qismi Madina chizgan rasmning bir qismi bilan ustma-ust tushdi. Rasmlarning umumiy sohasida qanday rang hosil bo'ladi?

To'plamlarning umumiy qismi to'plamlar kesishmasi deb ataladi. Kesishma $\cap$ belgisi bilan belgilanadi.

Yozilishi: $A \cap B$.

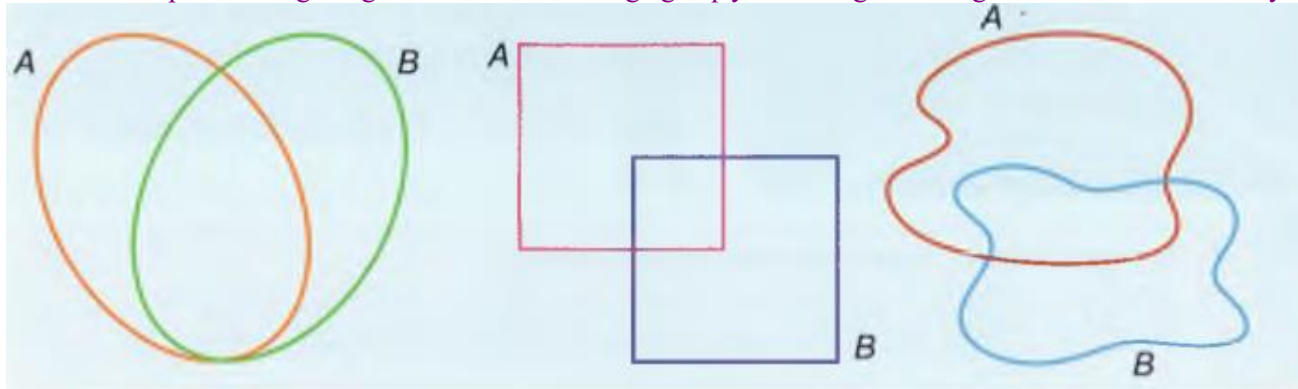
O'qilishi: A va B to'plamlar kesishmasi.

A – yashil shakllar, B – to'g'ri to'rtburchaklar.

$A \cap B$ – yashil to'g'ri to'rtburchaklar.

2. Eyler-Venn diagrammasidan foydalanib, ushbu to'plamlarni tuzing: A - to'p bilan o'ynaladigan o'yinlar to'plami, B - jamoaviy o'yinlar to'plami. Bu to'plamlarni elementlar bilan to'ldiring: basketbol, golf, kyorling, yakkalik tennis, futbol, xokkey.
3. A - barcha ikki xonali yaxlit sonlar to'plamini va B - barcha 6 ga bo'linadigan ikki xonali sonlar to'plamini yozing. Ularning kesishmasini yozing.
4. A va B to'plamlarning diagrammalarini daftaringizga qayta chizing. Ularning kesishish sohasini bo'yang.

5. a) Ushbu ifodalarning qiymatlaridan A va B to'plamlarni tuzing. A va B ni toping.

A to'plam	B to'plam
$a = 75 + 58 + 242$	$g = 63 + 75 + 237$
$b = (189 + 643) - 343$	$h = (554 + 182) - 254$
$d = 918 - (335 + 318)$	$i = 842 - (442 + 128)$
$e = 75 \cdot 8 - 68 \cdot 8$	$j = 93 \cdot 4 - 79 \cdot 4$
$f = 9 \cdot 25 \cdot 4 \cdot 2$	$k = 5 \cdot 136 \cdot 2 \cdot 2$

b) A va B to'plamlar turli sport turlari bo'yicha sizning yoshingizdagi bolalar uchun mo'ljallangan to'plarning grammlardagi massasini o'z ichiga oladi. Bu to'plamlarning elementlari qaysi sport turiga mos kelishini aniqlang.

 YOVLEBLO $260 \leq \dots \leq 280$	 NGIBULO $1800 \leq \dots \leq 2720$	 NISTEN $56 \leq \dots \leq 60$	 KASBOLTEB $470 \leq \dots \leq 500$	 ULOTBF $375 \leq \dots \leq 385$
--	---	--	---	--

6. Basketbol musobaqasiga 2894 nafar tomoshabin yig'ildi. Bu futbol musobaqasiga yig'ilgan tomoshabindan 7856 nafar kam, voleybol musobaqasiga yig'ilgan tomoshabindan esa 1708 nafar ko'p. Futbol musobaqasiga voleybol musobaqasiga qaraganda qancha ko'p tomoshabin yig'ilgan?
7. Tenglamalarni tekshirishlar bilan yeching.

$$x \cdot 30 + 1750 = 7540$$

$$8100 : y - 23 = 37$$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Sport musobaqalarida ishtirok etish uchun quyi sinflarning har biridan 7 nafardan, yuqori sinflarning har biridan esa 5 nafardan o'quvchi taklif etildi. Agar maktabda 12ta quyi sinf va ulardan 2 marta ko'p yuqori sinf bo'lsa, bu musobaqalarda necha nafar o'quvchi ishtirok etgan?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: To'plamlar birlashmasi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda o'rganilgan matematik usullarni tanlay olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

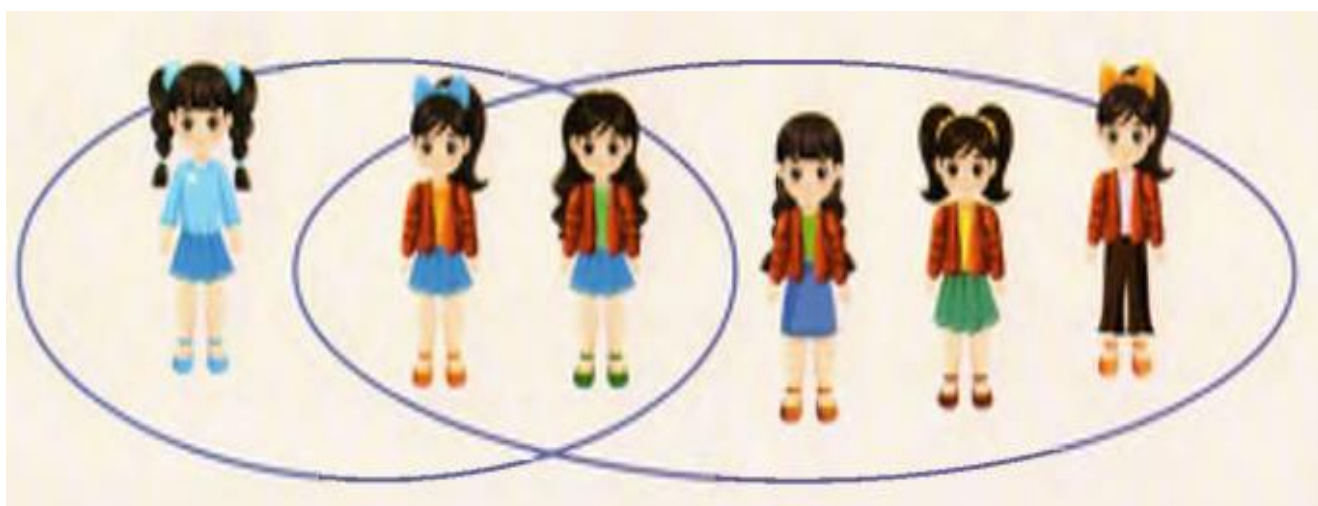
№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

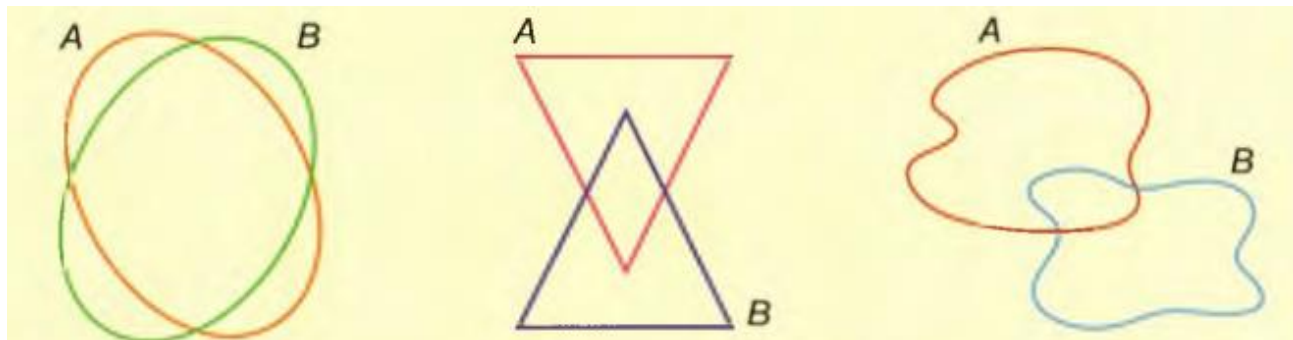
II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Rasmdagi nechta qiz bir xil yubka kiygan? Rasmdagi nechta qiz bir xil kurtka kiygan? Rasmda nechta qiz tasvirlangan?

2. Daftaringizga A va B to'plamlarning diagrammalarini qayta chizing. Ularning birlashish sohasini bo'yang.

3. Musiqa va kitobxonlik tanlovlarida ishtirok etuvchilar majlislar zalida yig'ildi. Musiqa tanlovida 10 kishi, kitobxonlik tanlovida esa 17 kishi ishtirok etadi. Agar 8 kishi bir vaqtda ikkita musobaqada ishtirok etishi ma'lum bo'lsa, majlislar zalida necha kishi yig'ilgan?

4. Masalalarga doir ifodalar tuzing va ularni hisoblang.

a) Ko'rgazmada 3ta birinchi sinf, 2ta ikkinchi sinf, 4ta uchinchi sinf va 3ta to'rtinchi sinf ishtirok etdi. Har bir sinf 3tadan qo'lda yasalgan buyum keltirdi. Ko'rgazmaga jami nechta qo'lda yasalgan buyum olib kelingan?

b) Tanlovda har bir ishtirokchiga so'zga chiqishi uchun 8 minut rejalashtirilgan. 2 soat ichida necha ishtirokchi so'zga chiqishga ulguradi?

d) Rasm tanlovida 25 nafar o'quvchining har biriga 4tadan qalin va 5tadan yupqa varaq tayyorlab qo'yilgan. Yupqa varaq qalin varaqdan qancha ko'p tayyorlangan?

e) Agar 27 qatnashchining faqat uchdan biri so'zga chiqqan bo'lsa, yana necha qatnashchining so'zga chiqishi kutilmoqda?

5. Tengliklar to'g'ri bo'lishi uchun katakchalar o'rnida qanday sonlar bo'lishi kerak? Qanday tengliklarning bir nechta yechimini topish mumkin?

$$25 + \square = 37 + 25$$

$$\square \cdot 22 = 56 \cdot \square$$

$$7 \cdot \square = \square \cdot 7$$

$$124 - \square = 123$$

$$\square + 0 = 303$$

$$\square \cdot 0 = 0$$

$$258 \cdot \square = 258$$

$$\square \cdot 1 = 124$$

$$1 \cdot \square = \square$$

6. Ishtirokchilar xalqaro musobaqada ushbu medallarni qo'lga kiritishdi:

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Tanlovda har bir ishtirokchi kamida bitta mantiqiy masalani yechdi.

18 nafar ishtirokchi kubiklar haqidagi, 16 nafar ishtirokchi robotlar haqidagi mantiqiy masalani yechdi. 8 nafar ishtirokchi esa ikkala masalani yechdi. Tanlovda necha nafar ishtirokchi qatnashgan?

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

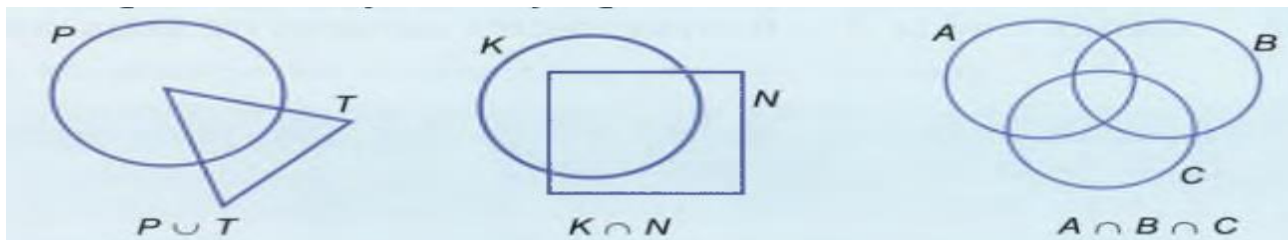
I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. A to'plamning elementlari qanday umumiy alomatga ega? B to'plamning elementlari-chi? A n 6 to'plamning elementlari-chi? A (j Bto'plamning elementlari-chi?

2. Daftaringizga Eyler-Venn diagrammalarini qayta chizing. Ularni berilgan shart bo'yicha bo'yang.

3. A - {12, 23, 34, 45, 56, 67, 78} va B = {10, 12, 24, 78, 96} to'plamlar berilgan.

- a) Bu to'plamlar kesishmasi $C = A \cap B$ ni yozing.
b) Bu to'plamlar birlashmasi $D = A \cup B$ ni yozing.
d) $E - A$ to'plamning B to'plamga kirmagan elementlari to'plamini yozing.

4. To'plamlarni Eyler-Venn diagrammasi yordamida tasvirlang.

a) A - yashil mevalar to'plami, B - shirin mevalar to'plami.

b) C - mevalar to'plami, D - sabzavotlar to'plami.

d) K - o'simliklar to'plami, B - daraxtlar to'plami.

5. A - 20 gacha bo'lgan 3 ga karrali sonlar to'plamini yozing.

6 - 30 gacha bo'lgan 6 ga bo'linadigan sonlar to'plamini yozing. Bu to'plamlarni Eyler-Venn diagrammasi yordamida tasvirlang.

6. Kompleks masalalarni yeching. Har bir band uchun ifoda yozing. Ifodalarning qiymatini o'zgaruvchilarning berilgan qiymatlarida hisoblang.

a) Katta yoshli kishi tishlarini yuvishi uchun 2g tish pastasi kifoya qiladi. Tishlarni kuniga 2 marta yuvish kerak. Bir haftada necha gramm tish pastasi sarflanadi?

b) Bir tyubikda 100 ml yoki 120g tish pastasi © bo'ladi. Bir tyubik tish pastasi bitta odamga necha kunga yetadi?

d) 4ta katta yoshli kishidan iborat oilaga bir yilda nechta tyubik tish pastasi kerak bo'ladi?

7. Yozing:

a) 7 minutda, 42 minutda, 2 soatda necha sekund borligini;

b) 360 sekundda, 420 sekundda, 3 soatda necha minut borligini;

d) 28800 sekundda, 4 sutkada, 1 haftada necha soat borligini.

8. Tishlarni kuniga 3 minut davomida ikki marta yuvish kerak. Bir kishi bir yil (365 kun)da tishlarini yuvishga qancha vaqt sarflaydi?

9. Daftaringizga 2, 3, 4 raqamlaridan tashkil topgan uch xonali sonlar to'plamini yozing, bunda

a) sondagi raqamlar takrorlanmaydi;

b) sondagi raqamlar takrorlanadi.

Bu to'plamlarni Eyler-Venn diagrammasi yordamida tasvirlang.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: A - o'simliklar to'plami, B - daraxtlar to'plami, C - o'tlar to'plami bo'lsin. Bu to'plamlarni Eyler-Venn diagrammasi yordamida tasvirlang. Har bir to'plam uchun 2tadan element yozing.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Mulohazalar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

o'rganilgan mavzu doirasida xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarini aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqqa olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Quyidagi tasdiqlarni o'qing. Bolalardan qaysi biri haq, qaysi biri nohaq?

Madina: baliq suvda erigan kisloroddan nafas oladi.

Akmal: nafaqat qushlar, balki boshqa hayvonlar ham patlar bilan qoplanishi mumkin.

Umida: yovvoyi mushuk va itlar bo'lmaydi, ular uy hayvonlari.

Sardor: mushuklar juda yaxshi eshitadi.

2. Bu yerda qaysi mulohazalar rost va qaysi mulohazalar yolg'on ekanini aniqlang.

1 - eng kichik natural son.

99 soni 3 ga karrali.

7 soni 17 dan kichik.

Bir yilda 10 oy bor.

$9 + 6 = 14$.

27 soni 9 dan 3 marta katta.

345 sonining raqamlari yig'indisi 12 ga teng.

3. Quyidagilarni matematik tilda yozing. Rost mulohazalarni belgilang.

289 va 224 sonlari yig'indisi 513 ga teng.

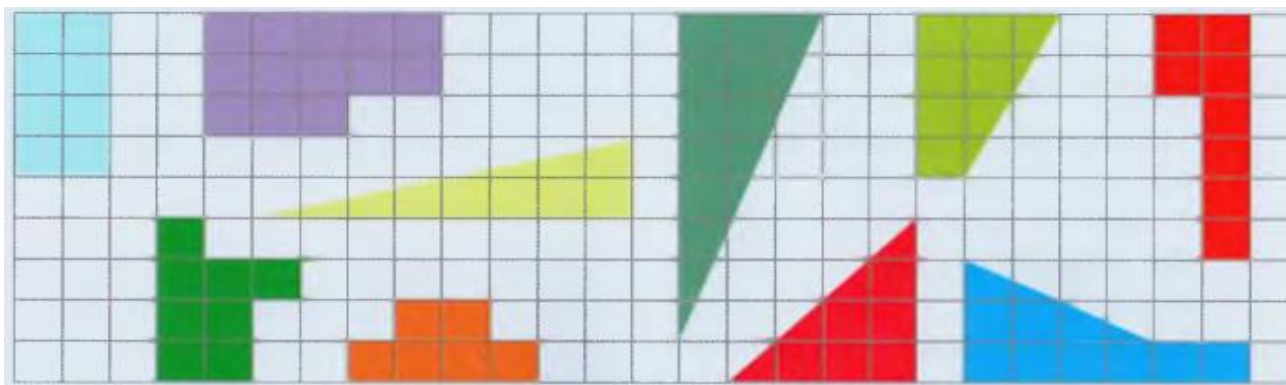
678 va 239 sonlari ayirmasi 438 ga teng.

118 va 7 sonlari ko'paytmasi 826 ga teng.

Barcha raqamlar ko'paytmasi 362880 ga teng.

72000 va 45 sonlari bo'linmasi 1600 dan katta.

4. Madinaning aytishicha, chizmadagi 6 ta shakl bir xil yuzga ega. Akmal esa faqat 5ta shakl bir xil yuzga ega ekaniga ishonadi. Ulardan qaysi biri haq?

5. Madina itlar uchun qurilgan boshpanada 18ta ovcharka, ulardan 3 marta kam dobermanlar, ovcharka va dobermanlar birgalikda qancha bo'lsa, shuncha bulldog itlar borligini sanadi. Madina jami nechta itni sanagan?

6. Boshpanadagi har bir itga 3 m² hudud ajratish talab etiladi.

a) Bo'yi 6 m va eni 5 m bo'lgan qafasga nechta itni joylashtirish mumkin?

b) Agar boshpanada 14ta kichik bo'lmalarga bo'lingan va 6 ta kichik bo'lmalarga bo'linmagan qafaslar mavjud bo'lsa, bunday boshpanada nechta itni saqlash mumkin?

7. Agar mulohazalardan faqat bittasi rost bo'lsa, o'yinchoq ayiqcha qutilardan qaysi biriga joylangan?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Hisoblang. Bizning uy hayvonlarimizdan biri - yo'qolib ketgan dinozavrlarning eng yaqin oiladoshi. Bu nima?

$$620 \cdot 3 + (7600 : 19 - 148) : 14 \cdot 15$$

A 2130

T 400

L 2975

O 252

U 18

V 1860

T 61

Q 270

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi; kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi; murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Jummalarni rost mulohazalar hosil bo'ladigan qilib to'ldiring.

a) Uchinchi sinf o'quvchilari kamida ... uxlashlari kerak.

b) Telefonda ... soatdan ko'p o'ynash mumkin emas.

d) Ertalabki ovqatlanish ... deyiladi.

e) Jismoniy tarbiya darslari ... ga yordam beradi.

2. Ushbu mulohazalar rost yoki yolg'on ekanini tekshiring.

Daftaringizga istalgan ikkita rost mulohazani yozing.

a) Yetti karra sakkiz - ellik olti.

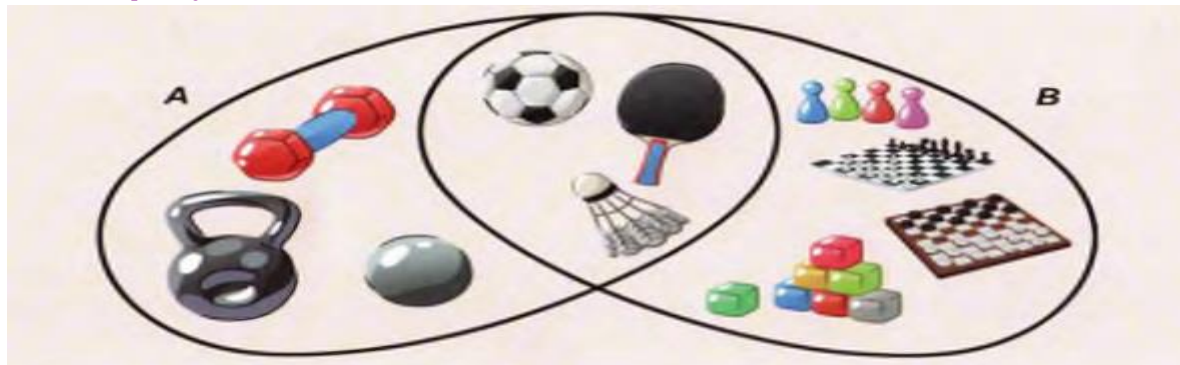
b) Kvadratning 4ta uchi va shuncha tomoni bor.

d) Barcha uchburchaklar to'g'ri burchakka ega.

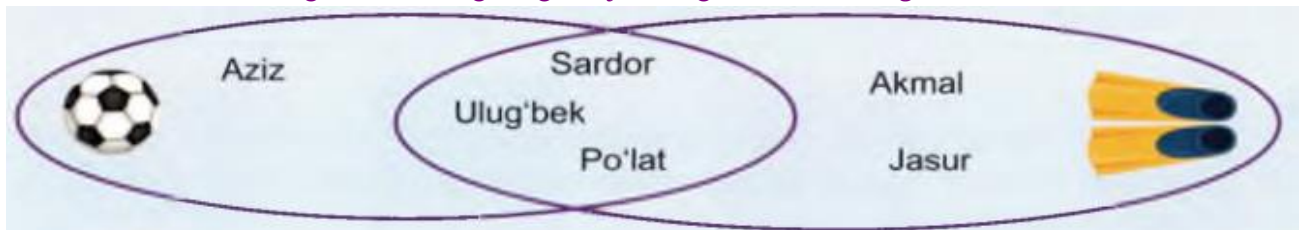
e) Qo'shiluvchilarning o'rni almashgani bilan, yig'indi o'zgarmaydi.

f) $23 + 47 < 70$

3. A va 6 to'plamlar elementlarini bitta umumiy so'z bilan atang. Bu to'plamlar kesishmasidagi elementlarni qanday so'z bilan atash mumkin?

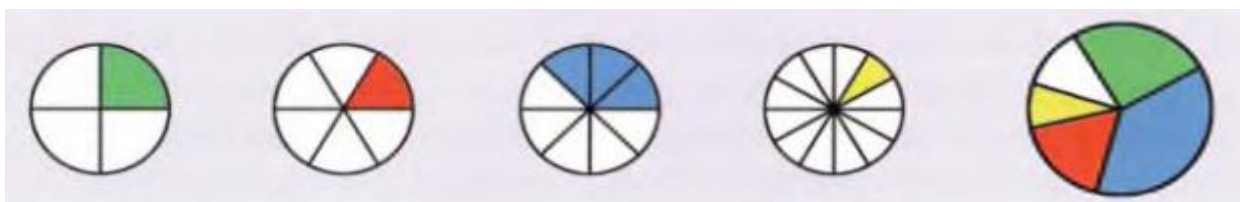

4. Akmalning 4ta do'sti futbol to'garagiga, 5ta do'sti suzish to'garagiga qatnashadi. Akmalning do'stlari 6 ta bo'lishi mumkinmi? Diagrammani o'rganing va javobingizni tushuntiring.

5. Azizaning 6 ta dugonasi yoga bilan shug'ullanadi, 7 ta dugonasi ertalab yuguradi. Dugonalaridan 4 nafari ham yoga, ham yugurish bilan shug'ullanadi. Azizaning nechta dugonasi bor?

6. Sardor hayotining bir sutkasi doira shaklida tasvirlangan. Unda ko'k rang - u uyquda bo'lgan vaqtni, qizil - sport mashg'ulotida bo'lgan vaqtni, yashil - maktabda bo'lgan vaqtni, sariq - uy vazifalarini bajargan vaqtni, zarg'aldoq - shaxsiy ishlari bilan shug'ullangan vaqtni bildiradi. Sardor ko'proq vaqtini qaysi faoliyatga bag'ishlagan? U har bir faoliyatiga necha soat sarflagan? Bu minutlarda qancha bo'ladi?

8. Sxema bo'yicha masala tuzing va uni yeching.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Sinfdagi barcha o'quvchilar rasm chizish yoki musiqa to'garagiga qatnaydi. Rasm chizish to'garagiga 28 nafar, musiqa to'garagiga esa 19 nafar o'quvchi qatnaydi. Ulardan 14 nafari ikkala to'garakka ham qatnaydi. Sinfdan necha nafar o'quvchi bor?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: 9-nazorat ishi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi; kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi; murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1-bo'lim. Hisoblash

1. Misollarni yeching:

a) $78 + 19 = \underline{\hspace{2cm}}$

b) $95 - 47 = \underline{\hspace{2cm}}$

c) $63 + 28 = \underline{\hspace{2cm}}$

d) $100 - 57 = \underline{\hspace{2cm}}$

2-bo'lim. Sonlar va tartib

2. Sonlarni kichikdan kattaga tartiblang:

21, 9, 35, 18 $\rightarrow \underline{\hspace{1cm}}, \underline{\hspace{1cm}}, \underline{\hspace{1cm}}, \underline{\hspace{1cm}}$

3. To'g'ri javobni belgilang:

a) Qaysi son katta? **57 yoki 75?** $\rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

b) 88 dan 9 ni ayirsak nechchi bo'ladi? $\rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

3-bo'lim. Vaqt va pul

4. Soatni belgilang:
Agar hozir **11:00** bo'lsa, 5 soat keyin — **___:00**
5. Do'korda:
- Qalam = 8 so'm
 - Daftar = 15 so'm
- Siz bir dona qalam va bir dona daftar oldingiz.
Jami qancha so'm to'laysiz? → **___**

4-bo'lim. Geometrik shakllar

6. Chiziqli shakllarni toping:
- Kvadrat — **___**
 - To'g'ri burchakli uchburchak — **___**
 - Doira — **___**
7. Kvadratning har bir tomoni 8 sm.
Perimetrini toping: **___** sm

5-bo'lim. Masalalar

8. Masalani yeching:
Maktabda 78 ta kitob bor edi. 34 tasi ishlatilgan.
Nechta kitob qoldi? → **___**
9. Masala:
Aziz 86 ta shokoladga ega edi. U 42 tasini do'konda sotdi.
Nechta shokolad qoldi? → **___**

6-bo'lim. Qo'shimcha topshiriqlar

10. $55 + \underline{\hspace{1cm}} = 100 \rightarrow \underline{\hspace{1cm}}$
11. $100 - \underline{\hspace{1cm}} = 68 \rightarrow \underline{\hspace{1cm}}$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Sinfdagi barcha o'quvchilar rasm chizish yoki musiqa to'garagiga qatnaydi. Rasm chizish to'garagiga 28 nafar, musiqa to'garagiga esa 19 nafar o'quvchi qatnaydi. Ulardan 14 nafari ikkala to'garakka ham qatnaydi. Sinfdan necha nafar o'quvchi bor?

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

31- dars Xatolar ustida ishlash

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko‘paytirish usullari

Darsning maqsadi:

a) ta’limiy maqsad- o‘quvchilarga ko‘paytirish usullarini o‘rgatish, yangi geometrik obyektlar - to‘g‘ri to‘rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o‘rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog‘liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo‘llashni o‘rgatish, mumtoz va zamonaviy san’at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o‘rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o‘rganilgan atamalarining ma’nosini tushunib, to‘g‘ri o‘qiy olish;

so‘z va gaplarni bog‘lagan holda o‘z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko‘rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma’nosini qayta so‘zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto‘g‘ri deb hisoblasa, o‘z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o‘zaro muloqot chog‘ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro‘y bergan paytlarda o‘zini tutishi to‘g‘risida to‘g‘ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko‘nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko‘rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e‘lon qilinadi.

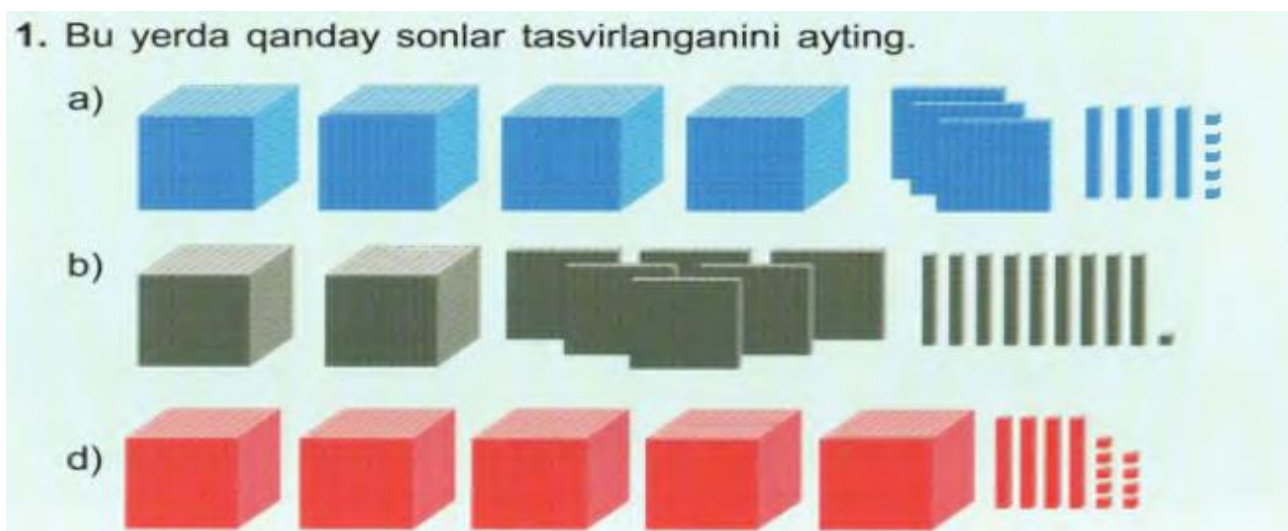
Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o‘quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o‘quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o‘tkazilib no‘to‘g‘ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko‘rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

2. Sonlarni raqamlar yordamida yozing

- a) 12 million 54 ming 120.
- b) 8 million 138 ming 554.
- d) 20 million 217.
- e) $(560 : 7)$ million $(1000 : 4)$ ming $(760 : 19)$.
- f) $(44 - 29)$ million $(32 \cdot 8)$ ming $(22800 : 600)$.
- g) $(337 - 300)$ million $(600 : 15)$ ming $(121 + 199)$.

3. Dastlab rost mulohazalarni, keyin yolg'on mulohazalarni o'qing.

Yolg'on mulohazalarni rost mulohazalar bilan almashtiring.

$$6338 > 784 \quad 90000 = 9000 \quad 450300 < 450040$$

$$6709 < 6758 \quad 230000 > 20 \quad 220220 < 220022$$

4. Agar Aziza yurgan yo'l oxirida 1 248 soni hosil bo'lgan bo'lsa, u qaysi yo'ldan borganini toping.

5. Madina Aziza bilan istirohat bog'i yonida uchrashishga kelishib oldi. Madinaning uyidan istirohat bog'igacha bo'lgan yo'l 1km 450 m ni tashkil etadi. U 50m/min tezlikda yurdi. Madina istirohat bog'iga soat 15:15 da yetib kelgan bo'lsa, u uyidan soat nechada chiqqan? Agar ular soat 15:00 da uchrashishga kelishishgan bo'lsa, Madina uyidan soat nechada chiqishi kerak?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Madina har kuni necha qadam yurishini sanashga qaror qildi.

U ertalab 2785 qadam, tush paytida esa ertalab yurganidan 1204 qadam ko'p yurdi. Agar Madina jami 8112 qadam yurgan bo'lsa, u kechqurun necha qadam yurgan?

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Diqqatga sazovor joylar nomini ayting. Ular qayerda joylashganini aniqlang.

			
Big-Ben minorasi 12 · 9	Minorayi Kalon 68 · 6	Sfinks 51 · 4	Piza minorasi 47 · 8
Misr 121 + 83	Italiya 207 + 169	O'zbekiston 919 – 511	Angliya 160 – 52

2. Yevropada umumiy pul birligi - yevrodan foydalaniladi. Shuning uchun O'zbekistondan Yevropaga bormoqchi bo'lgan sayyohning yonida yevro bo'lishi shart. Agar bir yevroni 14000 so'mdan sotib olish mumkin bo'lsa, u holda sayyohga:

a) 2800000 so'mga qancha yevro sotib olish mumkinligini;

b) 500 yevro sotib olish uchun necha so'm kerak bo'lishini aniqlashda yordam bering.

3. Yevropada sayyoh o'ziga yoqqan tovarlarni sotib oldi. Ushbu tovarlarning narxi so'mda qanday bo'lishini aniqlang:

		
16 yevro	21 yevro	28 yevro

4. $224 \cdot 21 = 4704$ ekanini bilgan holda, quyidagilarni hisoblang:

$$21 \cdot 224$$

$$4704 : 21$$

$$470400 : 21$$

$$224 \cdot 210$$

$$4704 : 224$$

$$470400 : 224$$

$$2240 \cdot 21$$

$$47040 : 210$$

$$470400 : 22400$$

5. Masalalarni yechish uchun ifodalar yozing va ularni hisoblang.

a) Yevropaga sayohat qilish uchun sayyoh so'mni yevroga almashtirdi. Uning yonida necha so'm puli bor edi?

4 ta kupyur

5 ta kupyur

12 ta kupyur

b) Sayohatdan keyin sayyohda birmuncha tanga qoldi. Sayyohda qancha tanga pul qolgan?

6 ta tanga

4 ta tanga

17 ta tanga

12 ta tanga

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Sayyoh sayyohlik safari davomida Parijda to'liq bir hafta bo'ldi. U Marselda Parijda bo'lganidan 3 kun ko'p, Nitseda esa Marselda bo'lganidan 4 kun kam bo'ldi. Sayyoh qaysi davlatga sayohat qilgan? Bu davlatda u qancha vaqt bo'lgan?

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda o'rganilgan matematik usullarni tanlay olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Ko'paytirish jadvalidan foydalaniib, esdalik sovg'alari ostida qaysi sonlar yashiringanini aniqlang.

.	226	227	228	229	230
20					
30					
40					
50					

2. 504 kishi sayohatga otlandi. Ularni 28 kishilik katta avtobuslarda yoki 12 kishilik mikroavtobuslarda olib ketish mumkin. Qaysi holatda ko'p va qancha ko'p avtobus kerak bo'ladi?

3. Taqqoslang.

$$\begin{array}{ll} 1200 : 30 \square 1200 : 4 & 27810 : 270 \square 81270 : 270 \\ 1500 : 30 \square 3300 : 30 & 1032 : 129 \square 1161 : 129 \end{array}$$

4. Osiyoda ko'plab aholi velosipedda yurishni afzal ko'radi. Jadvalni daftaringizga qayta chizing, uni to'ldirib, masalani yeching. Bir velosipedchi 40 minutda 12 km masofani, ikkinchi velosipedchi esa 30 minutda 10 km 800 m masofani bosib o'tdi. Ulardan qaysi birining tezligi katta? Masala yechimini jadval ko'rinishida yozing.

	S	t	v
Birinchi velosipedchi			
Ikkinchi velosipedchi			

5. Tenglamalarni yeching.

$$435 + (221 + 115) : x = 438$$

$$(123 - 86) \cdot y + 124 = 420$$

6. Madina kartondan Buyuk Xitoy devori maketini yasadi.

Chizmaga asoslanib, butun maketning uzunligini aniqlang. Agar Buyuk Xitoy devorining uzunligini taxminan 8800m deb hisoblasak, maket haqiqiy devor uzunligidan necha marta kichik?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Sayyohlik avtobusi birinchi kun 235km yo'lni bosib o'tdi. Bu ikkinchi kun bosib o'tganidan 19 km ko'p, uchinchi kun bosib o'tganidan esa 38 km kam. Sayyohlik avtobusi shu uch kun ichida necha kilometr yo'lni bosib o'tgan?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Noma'lum kattaliklarni toping.

	Narxi, so'm/dona p	Miqdori, dona n	Qiymati, so'm C
	15000	3	?
	?	41	328000
	9	?	243000

2. A (ish hajmi), w(unumdorlik) va t(vaqt)ga doir uchta formulani eslang.

a) Agar $t = 7$, $w = 23000$ bo'lsa, A ni hisoblang.

b) Agar $A = 98000$, $w = 7000$ bo'lsa, t ni hisoblang.

d) Agar $A = 242000$, $t = 11\,000$ bo'lsa, w ni hisoblang.

3. Shokoladga botirilib, ustiga kokos yong'og'i bo'laklari sepilgan biskvitli shirinlik Avstraliyaning mashhur shirinliklaridan biri hisoblanadi. Ba'zan bu shirinliklarning usti qizil shirinlik qoplamasi bilan qoplanadi. Bu shirinliklar to'g'ri burchakli parallelepiped shakliga ega. Rasmlar bo'yicha bu shirinliklarning hajmini aniqlang.

4. Hisoblang.

$(6\text{ m } 17\text{ cm} + 22\text{ dm } 6\text{ cm}) \cdot 100 : 50$

$230\text{ m} - 11\text{ m } 5\text{ dm} \cdot 3 - 240\text{ m } 6\text{ cm} : 6$

$7800\text{ mm} + (270\text{ cm } 6\text{ mm} + 22\text{ dm } 4\text{ cm } 2\text{ mm}) : 4$

$21\text{ km } 170\text{ m} - 7 \cdot 2\text{ km } 400\text{ m}$

5. Ifodalar tuzing va ularning qiymatini hisoblang.

a) Yangi tug'ilgan kenguru bolasining bo'yi 4cm bo'ladi, voyaga yetgan kenguruning bo'yi esa 2 metrga yetadi. Kenguru bolasining bo'yi voyaga yetgan kenguruning bo'yidan necha marta kichik?

b) Kenguru o'rtaacha 24 km/h tezlikda sakrab, yuguradi. Bu odamning yugurish tezligidan ikki marta katta. Kenguru odamdan soatiga necha kilometr tez harakat qiladi?

d) Yirik kenguruning vazni 84kg, u iste'mol qilgan shirali ovqatning massasi esa kenguru massasidan 40 marta kichik. Bu kenguru qancha ovqat yeydi?

6. Qizil shakllardan kvadrat, ko'k shakllardan esa to'g'ri to'rtburchak yasashga harakat qiling

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Bir vaqtlar Avstraliyaga 24ta yovvoyi quyon olib kelingan. Bu quyonlar okruglar bo'ylab tarqalib, butun hududni egallagan. Har 3 oyda quyonlar soni ikki marta ko'paygan. Agar quyonlardan hech biri ovlanmasa, bu hududda bir yildan keyin nechta quyon yashaydi?

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

o'rganilgan mavzu doirasida xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarni aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqqa olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

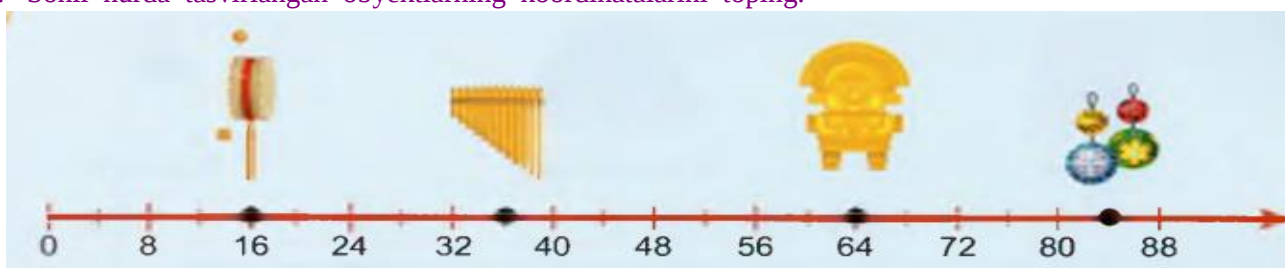
№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Sonli nurda tasvirlangan obyektlarning koordinatalarini toping.

2. Sonli nurda tengsizliklarning yechimlarini ko'rsating.

$$x < 7 \qquad 2 < y < 5 \qquad z < 11$$

3. Ifodani hisoblang va dunyodagi eng baland sharshara nomini aniqlang.

$$8000 - (729 \cdot 8 + 543) : 25 - 2736$$

A 5832

K 4301

N 6375

X 255

S 2736

E 7745

O 6124

L 5009

Bu sharshara qaysi materikda joylashgan? Yuqoridagi ifodaning qiymati bilan bir xil qiymatga ega ifodani toping.

Yevrosiyo

$$(300 - 45) \cdot 25$$

Avstraliya

$$(1500 + 31) \cdot 4$$

Shimoliy Amerika

$$41 \cdot 100 + 201$$

Janubiy Amerika

$$28 \cdot 300 - 3391$$

4. Hisoblang.

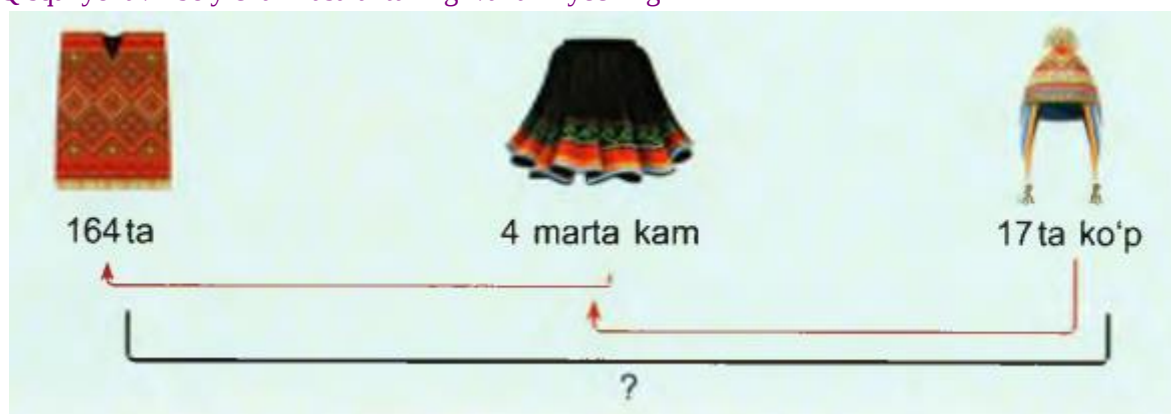
$$6 \text{ h } 12 \text{ min } 05 \text{ s} + 1 \text{ h } 25 \text{ min } 40 \text{ s}$$

$$2 \text{ h } 15 \text{ min } 56 \text{ s} + 3 \text{ h } 48 \text{ min } 22 \text{ s}$$

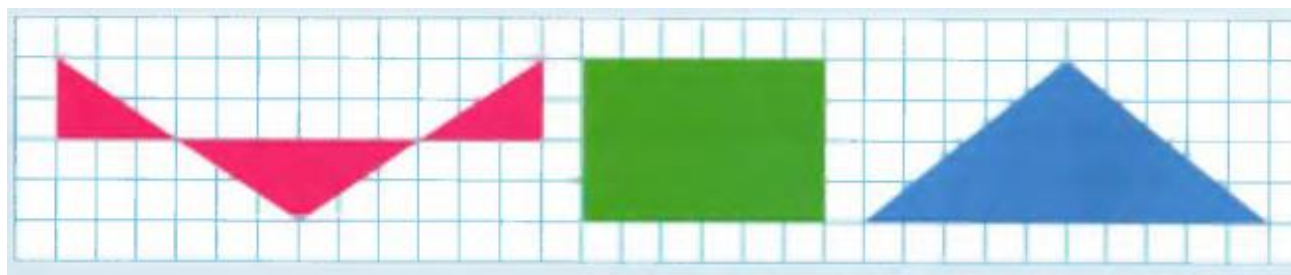
$$8 \text{ h } 13 \text{ min } 10 \text{ s} - 2 \text{ h } 14 \text{ min } 55 \text{ s}$$

$$5 \text{ h } 25 \text{ min } 02 \text{ s} - 1 \text{ h } 12 \text{ min } 23 \text{ s}$$

5. Qisqa yozuvi bo'yicha masala tuzing va uni yeching

6. Shakllarning yuzini taqqoslang.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Janubiy Amerika ajoyib hayvonlar - kapibaralar vatani. Hayvonot bog'iga 3ta voyaga yetgan kapibara va 8 ta kapibara bolasi olib kelinishi kerak. Voyaga yetgan kapibaraning vazni 56kg, bolasining vazni esa undan 38 kg kam. Ularni 300 kg yuk ko'tara oladigan mashinada olib kelish mumkinmi?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu : Takrorlash

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi; kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi; murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

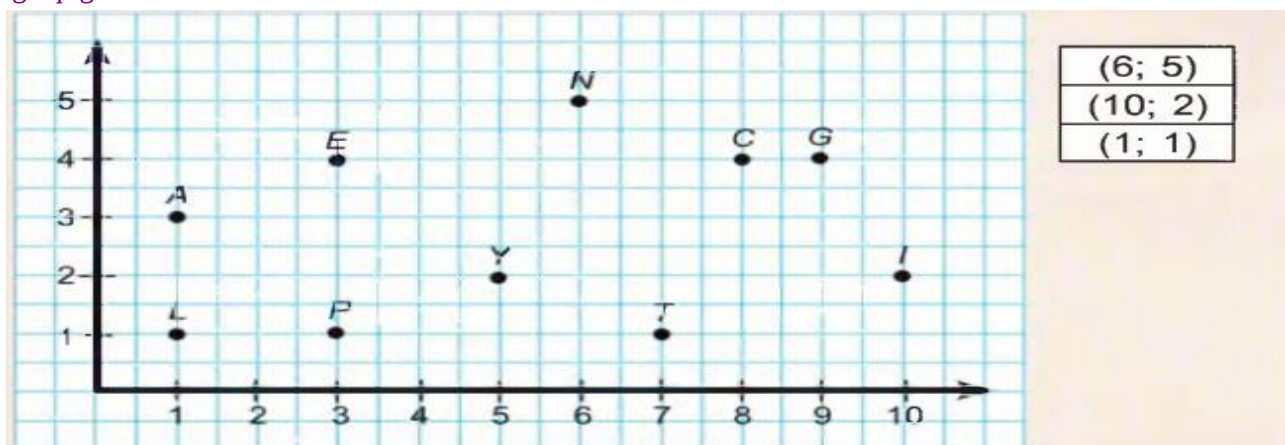
№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Harflarni ko'rsatilgan tartibda joylashtiring. Qanday so'z hosil bo'ldi? Bu so'zning Afrika bilan qanday bog'liqligi bor?

2. Tenglamalar tuzing va ularni tekshirishlar bilan yeching.

a) Madina biror son o'yladi, unga 380 ni qo'shib, natijani 20 ga bo'lgan edi, 26 soni hosil bo'ldi.

b) Akmal biror son o'yladi, uni 900 sonidan ayirib, natijani 17 ga ko'paytirgan edi, 1 020 soni hosil bo'ldi.

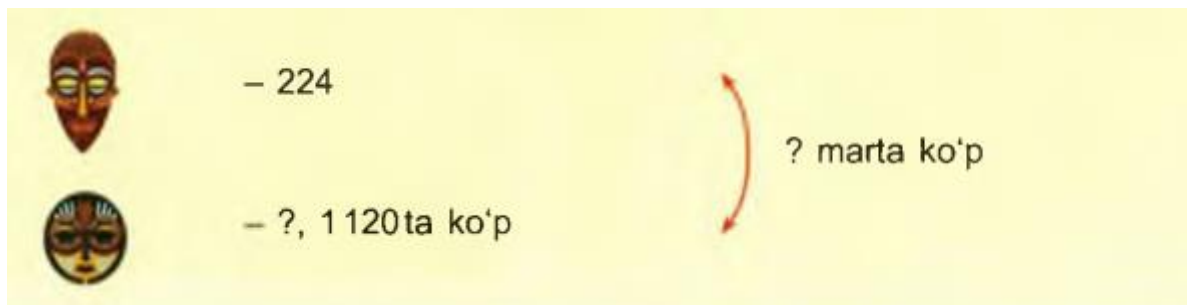
3. Koordinata nuri yasang va unda quyidagi nuqtalarni belgilang:

A(15 - (39 : 3 + 97) : 11);

B(52 : 13 ■ 100 - 391).

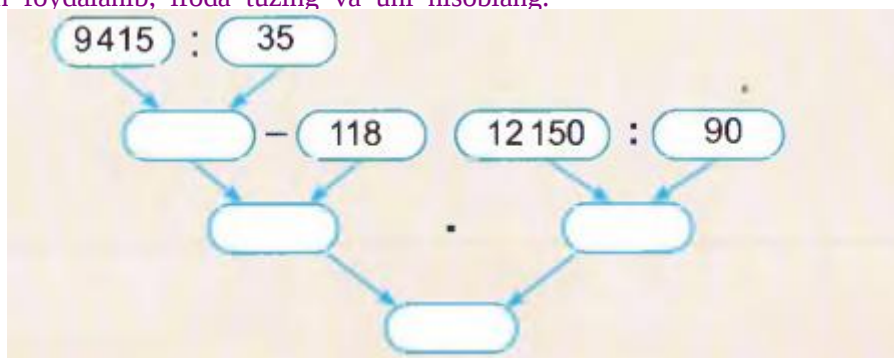
Qaysi nuqta chap tomonda yotadi? Ular orasidagi masofa qancha?

4. Sxema bo'yicha masala tuzing va uni yeching.

5. Jurnalist Afrikadan 324ta fotosurat olib keldi. Bu fotosuratlarining to'rtidan biri cholda, uchdan biri Nil daryosi bo'yida, qolganlari esa Afrika shaharlarida olingan. Uning Afrika shaharlarida olingan fotosuratlari nechta?

6. Sxemadan foydalanib, ifoda tuzing va uni hisoblang.

7. Taqqoslang.

12cm 3mm	☐	123cm	61kg	☐	61000g
7dm ² 2cm ²	☐	72cm ²	4q 12kg	☐	4120kg
4m ³ 27dm ³	☐	4270dm ³	34l	☐	3040dm ³

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: 8. Ifodalar yozing va ularning qiymatini hisoblang.

a) Qafasdagi filning kunlik ratsioniga 60kg pichan, 8 kg meva va 21 kg sabzavot kiradi. Filning kunlik ratsioni necha kilogrammni tashkil etadi?

b) Tuya o'z vaznining yarmini, ya'ni 350kg yukni ko'tara oladi. Tuyaning vazni necha kilogramm?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu : Yakuniy nazorat ishi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, yangi geometrik obyektlar - to'g'ri to'rtburchaklar, parallelepipedlar va ularning elementlari bilan tanishtirish hamda aylana yasashni o'rgatish, aylana bilan qanday geometrik shakllar bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- zamonaviy texnologiyalardan foydalanganda bilimlarni qanday qo'llashni o'rgatish, mumtoz va zamonaviy san'at turlari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi; kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi; murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1-bo'lim. Hisoblash

1. Misollarni yeching:

- $78 + 45 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $95 - 47 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $63 + 36 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $100 - 58 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $47 \times 3 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $144 \div 12 = \underline{\hspace{2cm}}$

2-bo'lim. Sonlar va tartib

2. Sonlarni kichikdan kattaga tartiblang:

18, 7, 33, 25, 12 $\rightarrow$, , , ,

3. To'g'ri javobni belgilang:

- Qaysi son katta? **54 yoki 84?** $\rightarrow$
- 89 dan 17 ni ayirsak nechchi bo'ladi? $\rightarrow$

3-bo'lim. Vaqt va pul

4. Soatni belgilang:

Agar hozir **10:00** bo'lsa, 5 soat keyin — **___:00**

5. Do'korda:

- Qalam = 8 so'm
- Daftar = 15 so'm
- Ruchka = 12 so'm

Siz bir dona qalam, bir dona daftar va bir dona ruchka oldingiz.

Jami qancha so'm to'laysiz? → **___**

4-bo'lim. Geometrik shakllar

6. Chiziqli shakllarni toping:

- Kvadrat — **___**
- To'g'ri burchakli uchburchak — **___**
- Doira — **___**

7. To'g'ri burchakli uchburchakning katetlari 5 sm va 4 sm.

Perimetrini toping: **___** sm

5-bo'lim. Masalalar

8. Masalani yeching:

Maktabda 68 ta kitob bor edi. 27 tasi ishlatilgan.

Nechta kitob qoldi? → **___**

9. Masala:

Azizning 83 ta shokoladlari bor edi. U 41 tasini do'konda sotdi.

Nechta shokolad qoldi? → **___**

10. Masala:

Maktab 125 ta qalam va 75 ta daftardan iborat sovg'a to'plamini oldi.

Jami nechta buyum bor? → **___**

6-bo'lim. Qo'shimcha topshiriqlar

11. $46 + \underline{\hspace{1cm}} = 100 \rightarrow \underline{\hspace{1cm}}$

12. $100 - \underline{\hspace{1cm}} = 72 \rightarrow \underline{\hspace{1cm}}$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyg'a vazifani e'lon qilish: 8. Ifodalar yozing va ularning qiymatini hisoblang.

a) Qafasdagi filning kunlik ratsioniga 60kg pichan, 8 kg meva va 21 kg sabzavot kiradi. Filning kunlik ratsioni necha kilogrammni tashkil etadi?

b) Tuya o'z vaznining yarmini, ya'ni 350kg yukni ko'tara oladi. Tuyaning vazni necha kilogramm?

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

40- dars Xatolar ustida ishlash